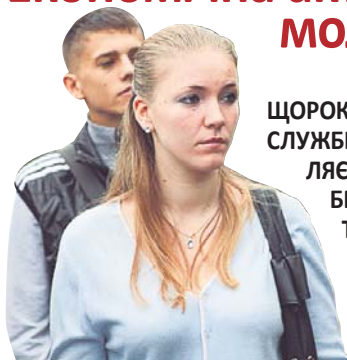

Економічна активність молоді

ЩОРОКУ ДО СФЕРИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ ПОТРАПЛЯЄ 800 ТИС. МОЛОДИХ БЕЗРОБІТНИХ ТА 1,5 МЛН ТИХ, ХТО НАВЧАЄТЬСЯ

.07

Триває передплата центральних профспілкових видань на 2014 рік

Вартість передплати на 2014 рік:

газета «Профспілкові вісті» – 156,00 грн (передплатний індекс – 22152),

журнал «Бібліотечка голови профспілкового комітету» – 68,04 грн (передплатний індекс – 22909).

Передплатити видання можна в будь-якому поштово-відділенні України за «Каталогом видань України» або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua

№ 48 (718) | 28.11.2013

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

КОРОТКО

ЗАЯВА | Для надання достовірної оцінки позиції профспілок України щодо інтеграційних процесів у країні Інформаційно-аналітичний центр ФПУ звернувся до громадян із відповідною заявою. **.02**

РОКОВИНИ | У четверту суботу листопада українці та світ вшанували пам'ять жертв жахливого злочину проти нашого народу – Голодомору-геноциду 1932–1933 років. **.03**

КОМІТЕТСЬКІ СЛУХАННЯ | 20 листопада у Комітеті Верховної Ради з питань соціальної політики та праці відбулися слухання на тему «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)». **.03**

ТЕМА НОМЕРА | ЧОМУ НА РОБОТУ ПРИЙМАЮТЬ ВИБІРКОВО І ЯК ІЗ ЦИМ БОРОТИСЯ?

УКРАЇНА І СВІТ ПРОТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

21–22 листопада в Києві відбулася Національна конференція «Подолання дискримінації в оголошеннях про вакансії: нинішня ситуація та передовий досвід країн Європи». Це був спільний захід Міжнародної організації праці та Міністерства соціальної політики України. Виявилось, що ця тема бо-

люча й актуальна не лише для України, а й для європейських країн. Будь-кому можна відмовити в працевлаштуванні: через стать, вік, релігію, національність, інвалідність або ВІЛ-статус. Наскільки гостро постала ця проблема в світі і як її намагаються вирішити в Європі й Україні, дізнавалися «ПВ». **.08**

Микола Богдан: Ми повинні на всіх рівнях доводити свою спроможність

.05

ДОЛУЧАЙТЕСЬ ДО ОБГОВОРЕННЯ
Будь-який матеріал номера можна обговорити на нашому сайті www.psv.org.ua

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА

Останнім часом у засобах масової інформації з'явилися повідомлення, в яких подається викривлена й політизована оцінка позиції Федерації профспілок України щодо інтеграційних процесів в Україні.

У зв'язку з цим Інформаційно-аналітичний центр ФПУ уповноважений заявити таке.

Федерація профспілок України підтримує вибір у напрямі європейської інтеграції України.

Протягом останнього місяця у рамках реалізації євроінтеграційного курсу України та з метою підготовки правових засад інтеграції керівники ФПУ провели низку офіційних зустрічей із представниками Європейської комісії, посольств європейських країн і проекту «Східне партнерство».

Обговорено співпрацю та використання технічної допомоги Єврокомісії, Міжнародної організації праці для адаптації українського соціально-трудового законодавства (близько 100 актів) до законодавства ЄС.

Мета цієї роботи – поступове узгодження в рамках соціального діалогу трудових і соціальних

норм, умов безпеки праці зі стандартами ЄС, що сприятиме підвищенню трудових гарантій і зростанню життєвого рівня громадян України.

Для Федерації профспілок України найактуальнішим питанням залишається загострення ситуації із затримкою соціальних виплат, зростанням заборгованості із заробітної плати, спричинених згоранням промислового виробництва та зупинкою підприємств, що змусило оперативно провести консультації з Прем'єр-міністром України, об'єднаннями організацій роботодавців.

Після консультацій, реагуючи на звернення профспілкових організацій, трудових колективів, Голова ФПУ Юрій Кулик звернувся до Президента України з пропозицією провести невідкладну зустріч, на якій обговорити гострі соціальні проблеми та шляхи їх розв'язання.

За підсумками зустрічі 12 листопада ц. р. Президент України доручив Прем'єр-міністру України, головам обласних державних адміністрацій забезпечити повну оплату лікарняних та інших страхових платежів до 20 грудня, лікві-

дувати заборгованість із заробітної плати до кінця поточного року, врахувати пропозиції ФПУ до проекту Державного бюджету України на 2014 рік.

Свою позицію щодо соціально-економічного захисту працівників Голова ФПУ Ю. М. Кулик і голова Профспілки працівників вугільної промисловості України В. І. Турманов висловили також 24 листопада на мітингу представників трудових колективів на підтримку вітчизняного виробництва, збереження робочих місць, забезпечення гідної заробітної плати, організованого Українським союзом промисловців і підприємців. Позицію ФПУ щодо призупинення КМУ процесу євроінтеграції промовці не оприлюднювали, оскільки це повноваження Президії ФПУ.

Федерація профспілок України продовжує роботу з підготовки до Європейської інтеграції. Представники ФПУ вже працюють у складі відповідної урядової комісії, представляючи і обстоюючи інтереси членів профспілок та трудових колективів України.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ

МІТИНГ

ЮРІЙ КУЛИК:

«ГОЛОВНЕ – НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ПРАЦІ»

«Ми повинні забезпечити роботою вітчизняних виробників і гідно її оплачувати. Національні інтереси України та соціально-економічний захист людини праці – головні пріоритети профспілок», – заявив Голова Національної тристоронньої соціально-економічної ради, Голова Федерації профспілок України Юрій Кулик у своєму виступі під час мітингу «Будуємо Європу в Україні», що відбувся 24 листопада на Михайлівській площі у Києві. У заході взяли участь понад 15 тисяч представників трудових колективів, профспілок, підприємств, студентства.

«Здавалося, що у роботодавців, УСПП, Федерації профспілок України – різні завдання, – сказав Голова ФПУ Юрій Кулик. – Але вони не різні, тому що всі ми сьогодні прагнемо, аби в Україні працювало вітчизняне виробництво. Головне завдання профспілок – соціально-економічний захист трудівників. А найголовніше завдання – це зростання заробітної плати людині праці. Зрозуміло, що заробітної плати не буде, якщо не буде роботи. Ми хочемо, щоб сьогодні гарно працював наш вітчизняний виробник, щоб він виробляв якісні товари.

Нам не потрібно отримувати величезні кількості товарів із-за кордону. Ми повинні забезпечити роботою та її гідною оплатою наших виробників. Тому я це раз дякую всім вам, тим, хто прийшов сьогодні підтримати ці цілі та завдання. Федерація профспілок України розробила програму підвищення престижності праці. Її мета – привернути увагу до людини праці, розвитку вітчизняного виробництва, створенню нових робочих місць, працевлаштуванню молоді, яка є нашим майбутнім. Тому я хочу сьогодні ще раз заявити: «Хай живе

робітник, хай живе робочий клас!». На мітингу також виступили народні депутати України, представники трудових колективів і профспілок. Учасники мітингу ухвалили резолюцію, у якій зазначено, що курс на євроінтеграцію України є незворотнім. При цьому наголошено, що насамперед треба створити умови для модернізації економіки і що умови співпраці з Євросоюзом не мають суперечити відносинам з країнами Митного союзу.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ

СЕМІНАР

БЕЗПЕКА ПРАЦІ – АКТУАЛЬНА ТЕМА СЬОГОДЕННЯ

На виконання постанови Президії ФПУ від 28 лютого 2013 року «Про заходи щодо вдосконалення навчання представників профспілок з питань охорони праці» у Будинку профспілок розпочалося навчання технічних інспекторів з питань охорони праці.

Фото Анатолія ЛИСЕНКА

Тетяна РУБАН, «ПВ»

У відкритті семінару взяла участь Голова Федерації профспілок України Юрій Кулик, його заступник Сергій Українець, керівник департаменту охорони праці апарату ФПУ – головний технічний інспектор праці Юрій Андрієвський.

На базі Академії праці, соціальних відносин і туризму ФПУ з 25 листопада по 6 грудня проходять навчання

технічні (головні технічні) інспектори праці всеукраїнських профспілок, інших представників профспілок із питань охорони праці обласного та республіканського рівнів, у яких настав час чергової підготовки й перевірки знань. Здобуті знання мають сприяти ефективному виконанню технічних інспекторами праці покладених на них завдань, що забезпечить удосконалення системи управління охороною праці.

ЗУСТРІЧ

ПРАВО НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Ветерани війни, у тому числі воїни-інтернаціоналісти, та члени їхніх родин мають право на пільги щодо оплати за послуги зв'язку, придбання палива, користування житлом, комунальних послуг. Як повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ, нинішній стан реалізації норм щодо житлово-комунального, соціально-медичного та транспортного забезпечення ветеранів війни не відповідає чинним нормам Конституції та законів України. На цьому наголошували учасники робочої наради, що відбулася 26 листопада в Будинку профспілок. Обговорювалися основні трудові та соціальні проблеми громадян, які виконували військовий обов'язок на території інших держав, родин загиблих і померлих учасників цих бойових дій, а також шляхи їх вирішення.

Вів нараду заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк. Він зазначив, що нині важливо не тільки визначити проблеми, а й розробити та обговорити конкретні пропозиції щодо їх вирішення, які, у свою чергу, можуть бути покладе-

ні в основу законодавчих ініціатив представників Федерації профспілок у Верховній Раді України та оприлюднені представником ФПУ на засіданнях Кабінету Міністрів. При цьому, за словами Сергія Кондрюка, надзвичайно важливо визначити, у чому профспілки й ветеранські організації можуть діяти спільно, а у чому делегувати дії один одному. Заступник Голови ФПУ запевнив заступника голови Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) Павла Покутного та голову Київської міської спілки ветеранів Афганістану Миколу Гончаренка, які також брали участь в обговоренні, що Федерації потрібно визначити пріоритетні напрями, над якими слід ефективно попрацювати. Відтак ухвалено рішення продовжити спільну роботу у цьому напрямі.

У нараді взяли участь керівник департаменту бюджетної політики та соціального захисту апарату ФПУ Людмила Остапенко, працівники низки структурних підрозділів Федерації профспілок України.

РОКОВИНИ

У ПАМ'ЯТЬ ПРО СКОРБОТНІ 1932–1933

У четверту суботу листопада українці та світ вшановували пам'ять жертв жахливого злочину проти нашого народу – Голодомору-геноциду 1932–1933 років.

Однією з найстрашніших катастроф, одним з найважливіх випробувань, що випали на долю українського народу, став штучно створений сталінським режимом Голодомор 1932–1933 років, від якого загинули мільйони наших співвітчизників. Замучивши голодом невинних людей, режим прагнув убити й саму пам'ять про них. Але, цитуючи художньо-документальний роман «Серед степу широкого»: «Ні, життя народу нікому не вбити. Воно продовжується з покоління в покоління. І буде продовжуватися, якщо пам'ятатимемо, як те право на життя в українського народу хотіли відібрати. Якщо будемо пильними. Особливо до тих, хто веде до прірви і намагаться відродити старі часи».

Скільки людей загинуло під час Голодомору? Таке запитання поставила перед собою група українських та американських науковців, які розробили проект «Мапа: інтерактивний атлас України», що реалізується за підтримки Фонду катедр українознавства у США, Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. Птухи й Інституту історії України НАН України.

Тож, за результатами дослідження, загальні втрати населення України внаслідок Голодомору опінуються в 4,5 млн осіб, зокрема 3,9 млн через надсмертність та 0,6 млн втрат ненародженими. Слід підкреслити, що ці втрати належать до періоду 1932–1934 років, оскільки і в 1934 році спостерігалася підвищена смертність, спричинена наслідками голоду. Втрати сільськогосподарського населення значно вищі, ніж мис-

«Вы разглагольствуете о свободе и демократии, а другим не даете и рта раскрыть. Вы за роскошным столом жуete утиную поstrому, закусьваете мандаринами и рассуждаете, какой шашлык лучше, какой коньяк приятней, а в эти минуты тысячи деревенских детей умирают от голода на руках беспомощных матерей. А чтобы никто не знал об этом в столице и за границей, ваши войска оцепили районы, охраненные голодовкой, не позволяют людям выйти оттуда, ваши подручные сжигают вымершие деревни вместе с трупами, чтобы не осталось никаких следов».

Володимир Успенський. «Таємний радник вождя»

кого, однак у містах вони теж істотні. Найбільше постраждали Київська й Харківська області, на які припадає 54% загальних втрат України через надсмертність. У кожній з цих областей періодично померли понад мільйон осіб.

Жалобні заходи та поминальні богослужіння, присвячені 80-й річниці трагедії українського народу, відбулися по всій Україні. В Києві наймасовішим з них стала скорботна хода від станції метро «Арсенальна», звідки тисячі наших співвітчизників пройшли траурним маршем до Меморіалу пам'яті

жертв голодоморів в Україні. У руках люди тримали плакати «Голодомор – геноцид», національні прапори з чорними стрічками, запалені свічки, колоски і хліб. На чолі колони несли великий банер із словами Василя Симоненка «Народ мій є, народ мій завжди буде».

Традиційно цього дня відбулася акція «Запали свічку». О 16.00 пам'ять загблих вшановували хвилиною мовчання, а символічні свічки – вогники пам'яті – запаливали українці у вікнах власних осель на знак скорботи за мільйонами страчених земляків.

КОМІТЕТСЬКІ СЛУХАННЯ

КРОКИ ДО СТАНДАРТІВ ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН

20 листопада у Комітеті ВР з питань соціальної політики та праці відбулися слухання на тему «Про хід виконання в Україні Європейської соціальної хартії (переглянутої)».

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Відкриваючи слухання, голова профільного комітету Петро Цибенко зазначив, що Верховна Рада ратифікувала один з двох основних документів Ради Європи в сфері прав людини – Європейську соціальну хартію (переглянуту) 14 вересня 2006 року, що покликана захищати соціальні та економічні права громадян. «Приєднання України до цієї хартії, – наголосив Петро Цибенко, – дозволяє виправляти ситуацію у національній законодавчій базі, поетапно наближати її до кращих європейських стандартів».

У своєму виступі заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк акцентував увагу на кількох питаннях, які турбують профспілки: розмір прожиткового мінімуму, заборгованість та низька зарплата, ведення колективних переговорів. «Ми з вами чудово розуміємо, – зазначив він, – що нинішня ситуація із соціальними стандартами, які націлені на зябракуючого населення, ніколи не дозволить вирішити жодної позиції соціальної хартії, тому що в основу закладено неспроможності й штучно занижені економічні показники».

Сергій Кондрюк звернувся з проханням до присутніх переглянути методологію визначення розміру прожиткового мінімуму. Він наголосив на тому, що ФПУ спільно з Мінсоцполітики плідно працюють

над певним пропозиціями, але вони мають бути законодавчо закріплені. Заступник Голови ФПУ висловив сподівання, що під час роботи над хартією комітет дослухається до цих пропозицій і виступить з відповідними законодавчими ініціативами. Також, за його словами, існує проблема з колективними переговорами. «Сьогодні з 94 галузевих та міжгалузевих угод лише 8 укладені за участю роботодавців. Відтак сфера поширення цих угод є надзвичайно обмеженою порівняно з тим, якою б вона могла бути. У нас на мільйон юридичних осіб, які наймають понад 10 працівників, припадає близько 100 тис. колективних угод, тобто фактично укладені вони лише на 10% підприємств. Отже, маємо тотальне недотримання основоположних конвенцій МОП щодо права на ведення колективних переговорів», – констатував Сергій Кондрюк. У виступах учасників слухань зазначалося, що ситуація з реалізацією в Україні положень Європейської соціальної хартії (переглянутої) залишається складною. Згідно з інформаційно-аналітичними матеріалами, наданими Мінсоцполітики, із рекомендованих урядом завдань щодо реалізації в Україні положень хартії, в повному обсязі виконані лише 11, частково – 2, виконуються в постійному режимі – 2, не виконані – 19. За результатами слухань комітетом будуть направлені рекомендації Верховній Раді, Кабінету, міністерствам та іншим органам влади для вжиття відповідних заходів.

ЗАСІДАННЯ

ЮВІЛЕЙ ОБЛПРОФРАДИ

27 листопада відбулося четверте засідання Сумської обласної профспілки, на якому було розглянуто питання «Про дії профспілки щодо громадського контролю за дотриманням трудового законодавства на підприємствах, в організаціях та установах області». У засіданні взяв участь Голова ФПУ Юрій Кулик, який у своєму виступі зупинився на проблемних питаннях оплати праці в бюджетній та виробничій сферах, наголосив на необхідності активної участі профорганізації усіх рівнів у подоланні заборгованості із зарплати, а також повідомив, що звернувся до Прем'єр-міністра України Миколи Азарова з проханням вжити заходів

щодо належного казначейського обслуговування фінансової системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Голова Сумської облпрофради поінформувала учасників засідання про проведені профспілкою області заходи з громадського контролю за дотриманням трудового законодавства. З нагоди 65-річчя утворення Сумської облпрофради Юрій Кулик вручив нагороду ФПУ «Профспілкова звитяга», а також Почесні грамоти і Подяки Голови ФПУ профспілковим працівникам та активістам. Рада задовольнила прохання голови облпрофради Валентини Сеспечук щодо звільнення за власним бажанням, обравши на цю посаду Тетяну Євдокимову.

ДІАЛОГ

НТСЕР ЗАЦІКАВЛЕНА У ВИВЧЕННІ ДОСВІДУ ЄС ІЗ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ

21 листопада члени Президії Національної тристоронньої соціально-економічної ради зустрілися з представниками Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК) для обговорення перспектив співробітництва.

Нацради від сторони роботодавців, виконавчий віце-президент Всеукраїнського об'єднання «Конфедерація роботодавців України» Олексій Мірошніченко, представники Мінсоцполітики України, співробітники Секретаріату Нацради. Делегацію ЄЕСК під час перемовин очолював член ЄЕСК, голова комітету із співробітництва зі східними сусідами Анджей Адамчик. Під час розмови йшлося про те, що до середини 2000-х років контакти між НТСЕР і ЄЕСК були досить активними, згодом вони дещо послабилися, але набули нового імпульсу після жовтневої зустрічі в штаб-квартирі комітету в Брюсселі.

«Ми поінформували європейських ко-

лег про те, як сьогодні працює Нацрада, які пріоритети її діяльності та результати роботи, – сказав Григорій Осовий. – Зокрема, йшлося про реєсію в українській економіці і, як наслідок, загострення соціальних проблем, а саме: затримка з виплатою зарплат, скорочення робочих місць та ін.». Особлива увага зосереджувалася на діях НТСЕР з метою стабілізації ситуації, що склалася. Зокрема, очільник Нацради, Голова ФПУ Юрій Кулик звернувся до Прем'єр-міністра України з пропозицією провести робочі зустрічі з представниками галузевих профспілок для докладного аналізу стану вітчизняної економіки й опрацювання шляхів вирішення існуючих проблем.

У зустрічі взяли участь заступник співоголови Нацради від профспілкової сторони, в. о. першого заступника Голови ФПУ Григорій Осовий, заступник співоголови

КОЛУМБІЯ: БИТО АКТИВІСТА ПРОФСПІЛКИ «НЕСТЛЕ»

У колумбійському місті Бугала-гранде загинув активіст профспілки Sinaltrainal підприємства «Нестле» Оскар Лопес Тривіньйо. За день до вбивства йому та його колегам погрозували місцеві «парамілітаріс» – члени однієї з приватних ар-

мій, поширених у Латинській Америці. Погрози та трагічна загибель профактивіста безпосередньо пов'язані з голодуванням на знак протесту проти порушень прав робітників, розпочатого профспілкою 5 листопада.

Всесвітня профспілка харчовиків, працівників сільського господарства та готелів, національний профцентр Колумбії CUT глибоко сумують з приводу загибелі Оскара Тривіньйо та вимагають від уряду країни негайно припинити варварські

злочини проти профспілкових активістів, провести повне та прозоре розслідування вбивства активіста Sinaltrainal, притягнувши до відповідальності його виконавців та замовників, а також забезпечити безпеку інших членів профорганізації.

МЕКСИКА

ШАХТАРІ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ПРОФАКТИВІСТІВ

У мексиканському місті Галеана місцеві шахтарі та дрібні землевласники розпочали боротьбу за свої права з канадською гірничодобувною компанією Excellon Resources. Корпорація орендувала у місцевих жителів землю під розробку, проте зобов'язань за угодою не дотримується, натомість постійно порушує трудові і профспілкові права працівників.

На активістів і власників землі постійно чиниться тиск, їх переслідують та залякують. Невідомі особи спостерігають за офісом місцевого відділення профспілки шахтарів, а її активістів було звільнено з робо-

ти. 10 листопада, за два дні до вирішальних слухань у місцевому суді, шестеро профактивістів і члени їхніх сімей були заарештовані без висування обвинувачень. Дехто з них раніше вже зазнавав арештів та знущань у поліції.

ГРУЗІЯ

СТРАЙКУЮТЬ РОБІТНИКИ КОПАЛЕНЬ

Близько 700 співробітників компаній RMG Gold LLC і RMG Copper (входять до складу концерну Rich Metals Group), що видобувають мідь та золото на території Грузії, оголосили страйк. Вони вимагають збільшення зарплати та поліпшення умов праці.

Учасники страйку, що розпочався 19 листопада, зібралися у с. Казреті на південному сході Грузії, біля будівлі адміністрації компанії RMG. Її керівництво вже давно обіцяє підвищити зарплату, проте своїх обіцянок не виконує. За словами представників профспілкових організацій підприємств, напередодні всі роботи на родовищах було зупинено, працювала лише збагачувальна фабрика з величезними запасами руди. У

свою чергу, представники компанії RMG назвали страйк незаконним і поки що відмовляються виконувати вимоги протестувальників. Раніше в Грузії страйкували залізничники, які вимагали підвищення зарплат та виплат компенсацій за переробіток. 28 травня в м. Чіатура 200 шахтарів провели акцію протесту перед офісом компанії «Джорджіан манганезі». Хвиля страйків з подібними вимогами охопила країну восени 2012 року.

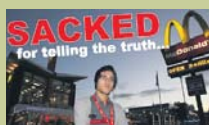

КОРОТКО

АДИГЕЯ | В Адигейському республіканському інституті гуманітарних досліджень скоротили близько 45 наукових співробітників. Ті, хто потрапив під скорочення, заявляють, що їм буде важко знайти роботу, адже подібних інститутів у республіці більше немає. Як повідомив представник адміністрації інституту, рішення про скорочення прийняте міністерством освіти і науки Росії.

НОВА ЗЕЛАНДІЯ | Адміністрація мережі McDonald's звільнила профспілкового активіста Шона Бейлі через те, що він оприлюднив факти порушення трудових прав працівників, які існують в компанії. Зокрема, співробітникам, у яких зміна триває понад 4 години, не надавали часу для обідньої перерви. Бейлі представив свідчення щодо цього спеціальному комітету з трудового законодавства та парламентській комісії. У відповідь він отримав листа з повідомленням, що його свідчення порушують зобов'язання перед роботодавцем.

КИТАЙ | Кілька сотень робітників фабрики Nokia протестують проти несправедливих компенсацій співробітникам після продажу мобільного бізнесу компанії Microsoft. Як заявляють представники трудового колективу, люди змушені були підписати нові трудові угоди й отримали неналежну компенсацію. Спростовуючи заяви представників Nokia про те, що адміністрація веде переговори із страйкарями, робітники заперечують наявність діалогу з роботодавцем.

КАНАДА | Десятки канадських робітників, які були змушені розпочати страйк проти політики керівництва компанії Crown Holdings з виробництва металевої тари, вирушили до будівлі американської штаб-квартири цієї організації. Вони вимагають від адміністрації припинити скорочення витрат, зокрема зниження зарплат для нових і молодих працівників.

РОСІЯ

ПІДБИТО ПІДСУМКИ КАМΠΑНІЇ «ЗА ГІДНУ МЕДИЦИНУ»

16 листопада у 25 регіонах країни стартувала Всеросійська кампанія «За гідну медицину», учасники якої виступають проти важких умов праці та зриву планів указу президента РФ № 597 щодо підвищення зарплат медичним працівникам.

Майже скрізь організаторами й учасниками акції стали працівники медичних установ: лікарі, медсестри, санітарки. Ініціатором кампанії виступила створена наприкінці минулого року Міжрегіональна профспілка працівників охорони здоров'я «Дія», що входить до складу Конфедерації праці Росії.

У 30 містах, включаючи Москву та Санкт-Петербург, були проведені мітинги і пікети, в інших – акція пройшла у форматі круглих столів або збору підписів під зверненням до міністра охорони здоров'я Вероніки Скворцової. Головна проблема, яку порушували медпрацівники як у зверненні, так і прийнятих на мітингах резолюціях, – це «провал» завдань щодо підвищення зарплат, передбачених президентським указом.

Кількість учасників вуличних акцій 16 листопада сягнула майже 1200 осіб. «І це тільки перший крок, – коментуючи ситуацію, сказав оргсекретар профспілки «Дія» Андрій Коновал. – У ході підготовки акцій нам вдалося вибудувати «мережу» протестної кампанії у 25 регіонах країни. Важливо, що, на відміну від весняної міжрегіональної кампанії, практично скрізь провідним елементом організаційної роботи стали самі медики, а не просто громадські та політичні активісти, які їм співчувають». За його словами, вже до кінця 2013 року кількість регіональних структур профспілки «Дія» збільшиться щонайменше вдвічі. Цьому сприяє обрана стратегія кампанії «За гідну медицину» – висування тих ви-

вах протидії з боку адміністрації медучстанов та чиновників. В м. Іжевську представниками адміністрації, з посиленням на «наказ згоріти», в лікарнях вилучалася підготовлена до мітингу газета, а працівникам погрозували «переписати учасників мітингів та звільнити». В м. Оренбурзі головлівар протитуберкульозного диспансеру погрожував лікарю-організатору узгодженого з місцевою владою пікету тиском з боку правоохоронних органів. У м. Глазові (Удмуртія) пікет медпрацівників заборонили, послаличися на його проведення за межами «спеціально відведеного місця». У м. Москві, за повідомленням місцевих лікарів, керівники медустанов пропонували працівникам вийти в суботу, 16 листопада, на роботу під приводом того, що заклади відвідає міністр охорони здоров'я.

Проте майже всі заплановані акції відбулися, дозволивши стартувати всеросійській кампанії та прискоривши процес профспілкової розбудови. «Дія» є молодіжною профспілкою в складі КПР, – прокоментував ситуацію генеральний секретар Конфедерації Сергій Ковальов. – Вона була створена в грудні 2012 року та динамічно розвивається. За плечима профспілки вже кілька вдалих колективних акцій медичних працівників, результатом яких є реальне поліпшення умов праці та підвищення зарплат у багатьох медустановах. Конфедерація праці Росії й надалі надаватиме необхідну організаційну підтримку та юридичний захист учасникам кампанії «За гідну медицину».

1200 осіб
взяли участь у вуличних акціях кампанії «За гідну медицину»

Підготовка акцій в низці регіонів проводилася в умо-

РОЗМОВА З МИКОЛОЮ БОГДАНОМ, ГОЛОВОЮ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЧЕРНІГІВЩИНИ

Тетяна МОРГУН
оглядач «ПВ»

— Микола Андрійовичу, фінансове зміцнення профспілок не в останню чергу залежить від якнайбільшої зайнятості працездатного населення та «білої» зарплати. Який стан справ в області щодо зайнятості, динаміки профчленства і як обласні профспілки сприяють реалізації чинного законодавства у цій сфері?

— Серед головних напрямів роботи профспілок області – забезпечення кожного члена профспілки роботою, передусім завдяки збереженню та збільшенню кількості робочих місць. Ще торік у грудні на засіданні президії ФПО за участі директора обласного центру зайнятості та заступника начальника головного управління праці й соціального захисту населення облдержадміністрації розглядалося питання про перспективи розвитку трудового потенціалу області відповідно до Закону України «Про зайнятість населення». Посадовці інформували присутніх про вжиті заходи з реалізації цього законодавчого акта. Учасники засідання відзначили, що профспілки області мають докласти всіх зусиль, аби запобігти проблемам у сфері зайнятості населення, зокрема щодо скорочення робочих місць і звільнення працівників. Зазначалося, що через скорочення чисельності трудових ресурсів, зміну їх статево-вікової структури, міграційні процеси, професійно-кваліфікаційну незбалансованість попиту та пропозиції робочої сили, зменшення кількості вакансій тощо кількість штатних працівників області за останніх десять років зменшилася на 35%. Це, як ви розумієте, й втрата членів профспілок. Окрім того, маємо низку нечисленних профспілкових організацій, які, відповідно, слабкі як фінансово, так і організаційно. Тож ЗУ «Про зайнятість населення» в певному сенсі є путівником до збільшення та зміцнення профспілок різних галузей. У постанові президії зазначено, що органи влади, роботодавці та профспілки мають спільно працювати над реалізацією положень цього закону.

Крім того, у навчально-методичному центрі профспілок за участі соціальних партнерів відбулося засідання круглого столу на тему «Стан та перспективи розвитку трудового потенціалу в рамках Регіональної угоди. Проблеми тіньової зайнятості та заробітної плати й шляхи їх подолання». Вкотре було акцентовано увагу на тому, що в області спостерігається дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили, спричинений значними обсягами звільнення працівників, ліквідацією наявних і браком нових робочих місць. На формування ринку праці відчутно впливає й підготовка надлишку молодих спеціалістів, а звідси – диктат роботодавця у

Ми повинні на всіх рівнях доводити свою спроможність

сфері зайнятості, адже працівники погоджуються на будь-які умови, аби лише отримати робоче місце.

— Усе ж, очевидно, Ви можете похвалитися конструктивізмом у стосунках із соціальними партнерами?

— Справді, в області налагоджено дієвий соціальний діалог між владою, органами місцевого самоврядування та роботодавцями. Наші відносини регламентує передусім Регіональна угода між ФПО, Чернігівською ОДА та обласним об'єднанням організацій роботодавців на 2011–2015 роки.

Голова ФПО області є членом колегії облдержадміністрації, громадської ради при ОДА, при головному управлінні Міндоходів у Чернігівській області. Працівники ФПО та членських організацій входять до складу територіальної обласної тристоронньої соціально-економічної ради, регіонального комітету з економічних реформ, до понад 12 комісій і координаційних рад. Укладено угоди про співпрацю з територіальною державною інспекцією з питань праці, відділенням Національної служби посередництва і примирення, територіальним управлінням Держжрпромнагляду, головним управлінням Пенсійного фонду в області та ін.

Це дає можливість порушувати, обговорювати й вирішувати чимало питань щодо захисту прав та інтересів наших співчлан. Отже, намагаємося систематично й послідовно вдосконалювати всі форми соціального діалогу, щоразу спрямовуючи перемовини на поліпшення соціально-економічного захисту працівників. Зокрема, скажімо, членські організації незмінно вносять пропозиції до проектів програм соціально-економічного розвитку та проектів обласного й місцевих бюджетів.

У квітні ц. р. відбулося розширене засідання Ради ФПО, на якому розглядалося питання про роботу Федерації профспілкових організацій Чернігівської області, її членських організацій щодо вдосконалення соціального діалогу в трудових колективах області. Це актуально, бо, з одного боку, завдяки зусиллям первинних профорганізацій відсоток охоплення працівників колективними договорами постійно збільшується, а з іншого боку, кількість працівників за цей самий час значно зменшилася. В цілому колективними договорами охоплено майже 87% працівників. Ми постійно аналізуємо перебіг процесу колективного договірного регулювання, і знову ж таки – маємо неоднозначну ситуацію. Спостерігається

модернізації виробництва, впровадження сучасних технологій, надання соціальних послуг. Усе це покладено в основу колективних договорів. Окрім того, Рада ФПО звернулася до роботодавців – як до соціальних партнерів щодо усунення перешкод для створення профспілок і ведення колективних переговорів, участі працівників в управлінні підприємствами; сприяння запровадженню міжнародних стандартів соціальної відповідальності бізнесу; неухильного дотримання законодавства про працю; забезпечення реалізації норм чинної Генеральної угоди у сфері охорони праці; проведення атестації робочих місць.

Президія Федерації профспілкових організацій області підтримала пропозицію ФПУ про внесення змін до Закону України «Про соціальний діалог в Україні» щодо створення тристоронніх соціально-економічних рад на рівні міст і районів. Соціальні партнери не заперечують.

— Наскільки вони є відповідальними в питанні своєчасної виплати заробітної плати?

— Це один із показників, за яким наші співчлани іноді оцінюють роботу профспілкових організацій. На жаль, в області спостерігається таке ганебне явище, як заборгованість із виплати

заробітної плати. Так, станом на 1.10.2013 року загальна сума (з урахуванням економічно неактивних підприємств) невикплати становила 15,6 млн грн. Порушуються терміни виплати зарплати працівникам бюджетних установ та організацій. Щороку ці питання розглядаються на президії. Ми вже надіслали звернення ФПО до Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, облдержадміністрації.

В області створено тимчасові комісії (обласна, міська та районні), до складу яких входять представники профспілок, які опікуються питаннями ліквідації заборгованості із зарплати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. На засіданнях комісії заслуховуються звіти начальників галузевих управлінь, керівників підприємств-боржників і сільськогосподарських підприємств, визначаються перспективи погашення заборгованості з конкретними обсягами й термінами по кожному підприємству-боржнику. Контролюється виконання протокольних рішень.

Як приклад, наведу ВАТ «Прилуцький завод «Білкозин». Через фінансову кризу завод зупинився. Профспілковий комітет звертався до органів влади всіх рівнів, стукали в усі двері, в які тільки можливо! ФПО порушувала питання про ситуацію на заводі перед відповідними органами. Нині по «Білкозину» проведено майже всі розрахунки, підприємство запрацювало. Ми розуміємо, що не завжди нам вдається задумане, не на всі наші листи реагують як належить, але хто стукає, тому відчиняють.

— Микола Андрійовичу, яка роль Навчально-методичного центру Федерації профспілок Чернігівщини в посиленні мотивації профспілкового членства та ефективності соціального діалогу?

— Центр надзвичайно популярний серед співчлан. Тут постійно відбуваються зустрічі представників профспілок, влади, громади, бізнесу, на яких обговорюється й вирішується широке коло питань соціально-економічної спрямованості. На семінарах, тренінгах, круглих столах, науково-практичних конференціях предметно обговорюються шляхи захисту прав працівників, питання охорони праці, регіонального розвитку, досягнення гендерної рівності, безперервної освіти дорослих.

Школи профспілкового активу періодично працюють у районах і містах області та у трудових колективах. Спеціальні Центру вже кілька років практикують проведення «Профспілкового уроку» у закладах профтехосвіти та вишах. На щорічних семінарах лідери студентських профспілок розвивають навички профспілкового організатору, публічної діяльності, захисту прав студентської молоді тощо. Тож недаремно наш НМЦ – базовий навчальний заклад у системі профспілкової освіти ФПУ.

ПЛІДНА РОБОТА

АКТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ЗАРАДИ ЛЮДЕЙ ПРАЦІ

Минулий тиждень для Центральної Ради профспілки «Машприлад» України виявився надзвичайно насичений подіями.

Так, 19 листопада профактив узяв участь у відкритті XII Міжнародного промислового форуму. Голови комітетів і рад обласних організацій, члени ЦР та ревізійної комісії профспілки ознайомилися з продукцією вітчизняного та зарубіжних виробників, представленою на форумі.

Цього ж дня відбулася зустріч з делегацією профспілки «Туркметал», яка є членською організацією Міжнародної Євразійської Федерації металістів і об'єднує 20 мільйонів спільнот машинобудівних і металообробних галузей країн Європи та Азії. Актив профспілки «Машприлад» разом із турецькими колегами обмінялися досвідом роботи та обговорили шляхи подальшої співпраці щодо дієвого захисту прав та інтересів членів профспілки, адже наступного року виповнюється 20 років від початку співробітництва.

Також цього дня члени ЦР профспілки обговорили на зустрічі з керівниками машинобудівних підприємств шляхи розвитку й модернізації підприємств машинобудівного комплексу, вважаючи поліпшення якості та зростання конкурентоспроможності вітчизняної продукції головною запорукою збереження кадрового потенціалу.

20 листопада відбулися чергові засідання Президії та Центральної Ради профспілки, на яких розглядалися питання, передбачені планом роботи на друге півріччя поточного року. У ході засідання обговорили, зокрема, питання «Про проект Концепції підвищення престижності праці в Україні», розроблений ФПУ, «Про завдання виборних органів профспілки щодо колдоговірної кампанії 2014 року».

На засіданні ЦР профспілки обговорювався звіт Луганського обкому профспілки про виконання рішень VI з'їзду профспілки «Машприлад» України та Резолюції VI з'їзду ФПУ.

У своїй доповіді голова обкому профспілки Іван Артюх поінформував про

конкретні справи спільнот щодо виконання постанов вищих профорганів, наголосив на плідній взаємодії профспілки з органами влади – Мінпромполітики, Мінрегіонбуду, Мінсоцполітики, ОДА та органами місцевого самоврядування.

Відмінною рисою діяльності обласного комітету можна назвати те, що обком, приділяючи велику увагу розгляду питань оплати праці, дотримання законодавства про працю, стану охорони праці та техніки безпеки на підприємствах, виконання колективних договорів, покращення організаційно-масової роботи тощо, обговорює і нові напрями роботи профспілок. Це, насамперед, розгляд роботи адміністрацій підприємств із забезпечення модернізації технологічних процесів з метою забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, формування системної професійної підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації персоналу, проведення періодичних медичних оглядів працівників для запобігання професійним захворюванням, аналіз соцпакетів, які містяться у колдоговорах, активізація діяльності громадських інспекторів з охорони праці.

Розглядаючи окремі питання, значну увагу приділили пошукам шляхів удосконалення діяльності підприємств і

покращення їх економічного та фінансового становища, а державним органам влади і міністерствам були запропоновані конкретні можливості використання потужностей підприємств машинобудівної області.

Проведена робота сприяла підвищенню рівня рівноку у справі захисту трудових прав та економічних інтересів членів профспілки, вирішенню проблем із заробітної плати (на підприємствах немає боргів із зарплати), захищеності та збереженню здоров'я робітників, забезпеченню нормального психологічного клімату в трудових колективах, інтереси яких під час укладення колдоговорів представляють профкоми. Значну увагу обласна організація профспілки приділяє роботі з працюючою молоддю.

Позитивні результати роботи обкому засвідчує зростання кількості працюючих, порівняно з 2010 роком, на 359 осіб, а також збільшення на 269 осіб членів профспілки.

У постанові ЦР роботу Луганського обкому визнано позитивною, а виборним органам територіальних і первинних організацій профспілки рекомендовано використовувати досвід Луганського обкому у своїй діяльності.

Постанова вимагає від ланок профспілки проаналізувати та розглянути на своїх засіданнях стан ви-

конання рішень VI з'їзду профспілки, Програми діяльності профспілки на 2010–2014 роки, зосередивши першочергову увагу на виконанні норм галузевих угод з оплати та охорони праці працівників і дотриманні трудового законодавства.

З інших питань порядку денного члени Центральної Ради прийняли підготовлені президією ЦР рішення. Серед них, зокрема, делегувати до складу Ради ФПУ новообраного голову голів профкомів підприємств сфери технічного регулювання, голову профкому ДП «Харківстандартметрологія» Олексія Петрова. У роботі Центральної Ради профспілки взяв участь і виступив заступник Голови ФПУ Євген Драп'ятій.

Після завершення засідання впродовж наступних двох днів тривав семінар голів профкомів підприємств сфери технічного регулювання, на якому значна увага приділялася питанням реалізації положень нової Галузевої угоди, укладеної між Міністерством розвитку України і профспілкою «Машприлад» України на 2013–2015 роки. Про шляхи реалізації положень Угоди з оплати праці розповіла начальниця відділу координації фінансово-господарської діяльності підприємств і установ, підвідомчих Міністерству розвитку України, Тетяна Писарева, а також дала ґрунтовні відповіді на численні запитання голів профкомів.

Під час семінару голови профкомів обмінялися досвідом роботи з актуальних питань діяльності первинних організацій профспілки.

За інформацією ЦР профспілки «Машприлад»

ЮВІЛЕЙ

НАЙСТАРШОМУ ЛІСІВНИКОВІ
КИРОВОГРАДЩИНИ – 95!

Лісову галузь створювали переважно ті, кому пощастило повернутися із фронту. Яскравим прикладом великого патріота – захисника Вітчизни у воєнні роки та захисника і творця лісів у післявоєнний час є ветеран війни та лісової галузі Борис Копелевич Томашевський.

Валентина ТОКАРЧУК
голова Кіровоградської обласної організації профспілки працівників лісового господарства

Він пройшов нелегкими стежками Великої Вітчизняної війни, був учасником Сталінградської і Курської битв. Міцний, загартований війною характер, виняткова мужність, цілеспрямованість, наполегливість і мрія створити на післявоєнній українській землі зелений рай – визначили його подальшу долю. Повернувшись із фронту, Борис Копелевич майже чотири десятиліття працював у лісовій галузі Кіровоградщини, із них 28 років очолював Світловодський лісгосп.

Керуючи лісовим господарством, Борис Томашевський втілював у життя чимало важливих завдань, проєктів і задумів: за допомогою зелених насаджень приборкував піщані схили над Дніпром, створюючи захисні лісосмуги, основні бори навколо Світловодська, боровся з водною та вітровою ерозією, озеленював місто. Під його керівництвом та за його безпосередньої участі на території трьох районів – Світловодського, Онуфрївського та Олександрійського започатковано понад 18 тисяч гектарів лісів.

Сьогодні його ліси вже шумлять могутніми кронами, залишаючи істинною окрасою колишніх піщаних пустель. Під його керівництвом упродовж тривалого часу Світловодський лісгосп визнавали кращим підприємством галузі. Борис Томашевський у всіх проблемах розбирався особисто, під його керівництвом у лісгоспі була впроваджена переробка низькосортної деревини й відходів з метою збільшення прибутку підприємства, відтак – покращення соціального захисту працюючих. Він незмінно забезпечував працівникам належні умови праці, а успішну роботу стимулював преміями. Лісова охорона забезпечувалася форменним одягом, а робітники – спецодягом.

Після виходу на заслужений відпочинок Борис Копелевич не сидить склавши руки. Він створив безцінний подарунок для своїх земляків – «Воспоминання лесовода», які вийшли друком у трьох книгах 2004 року, а 2009 року вийшла у світ його книга «Думи о Кременчуцькому водохранилище и защите его берегов», у якій розповів про трудові досягнення колективу Світловодського лісгоспу та лісничих, з якими він працював. Борис Копелевич донині є активним учасником щорічної акції зі створення нових лісів «Ліс єднає покоління», яку традиційно лісничих області проводять у рамках Всеукраїнської акції «Майбутнє лісу у твоїх руках». Колектив Світловодського лісгоспу завжди запрошує ветерана на зустрічі та свята.

Колегі та близькі бажують ювілярові ще довго-довго радувати їх своєю мудрістю, енергією та добротою. Щиро зичать, аби плоди його праці ще впродовж багатьох років прикрашали рідну землю й радували прийдешні покоління, а йому додавали життєвих сил, здоров'я і наснаги.

Найціннішою нагородою для цієї людини за створені ним добрі справи на Землі є Божий дар довголіття. У листопаді 2013 року Борис Томашевський відзначив 95-річний ювілей. Серед усіх лісників Кіровоградщини його вік – найповажніший.

Участь молоді в суспільному житті: економічна активність

20 листопада у Верховій Раді України відбулися парламентські слухання на тему: «Участь молоді в суспільному житті: економічна активність», на яких обговорювалося становище молоді в Україні.

Олена ОВЕРЧУК
редактор відділу «ПВ»

Голова Верховної Ради України Володимир Рибак, відкриваючи парламентські слухання, наголосив на важливості участі молоді в суспільному житті України. За його словами, впровадження останніх двох десятиліть в Україні закладено вагомий підвалини молодіжної політики держави, що спрямована на реалізацію потенційних можливостей, прагнень, конституційних прав молоді, сформовано законодавчу базу, накопичено досвід щодо практичної реалізації законодавства в інтересах молоді. «Втім, на шляху втілення в життя молодіжної політики були не лише надбання, а й прикриті прорахунки, – сказав Голова ВРУ. – Чимало гострих проблем молодих українців належить вирішити найближчим часом. Якщо не вжити ефективних заходів для боротьби з молодіжним безробіттям, можна розплатитися демографічною кризою і високим рівнем еміграції». Важливим завданням, на думку Володимира Рибак, є гостра необхідність розв'язання проблеми молодіжної жіночої зайнятості, позаяк «роботодавці віддають перевагу при наймі на роботу чоловікам».

За словами високопосадовця, пріоритетами реалізації державної молодіжної політики є, зокрема, формування державного замовлення відповідно до потреб ринку праці, налагодження співпраці роботодавців і навчальних закладів для формування навчальних програм, стажування студентської та учнівської молоді, укладення договорів про працевлаштування випускників на перше робоче місце.

Міністр соціальної політики Наталія Королевська повідомила, що, за даними статистики, у I півріччі 2013 року рівень зайнятості в Україні серед осіб у віці від 15 до 24 років становив 32,6%. За рівнем зайнятості Україна випереджає 19 країн Європейського Союзу та посідає десяте місце (після Швеції, Есте-

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

нії). За словами міністра, майже кожен другий безробітний, що зареєстрований у Державній службі зайнятості, це молода особа у віці до 35 років. У сферу Державної служби зайнятості щороку потрапляють близько 800 тис. безробітної молоді та 1,5 млн осіб, які навчаються у навчальних закладах різних типів.

Наталія Королевська також зазначила, що, незважаючи на позитивні тенденції у питаннях молодіжної зайнятості, в Мінсоцполітики усвідомлюють необхідність упровадження нових підходів у захисті найуразливіших громадян в умовах непростой економічної ситуації. За даних цього Мінсоцполітики напрацювало пакет першочергових заходів із посилення соціального захисту населення за напрямками, які є найбільш чутливими для наших громадян.

З огляду на активну діяльність Федерації профспілок України щодо покращення ситуації з молодіжною зайнятістю та забезпечення молоді першим робочим місцем, у зв'язку із внесенням під час слухань пропозицій щодо відповідних змін до нормативно-правових актів із питань молодіжної зайнятості, а також для підтримки позиції ФПУ та залучення громадськості до вирішення питань молодіжної зайнятості від ФПУ у слуханнях узяли участь близько 80 молодих профспілкових активістів.

Голова Молодіжної Ради Федерації профспілок України, голова Профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України Василь Андреев у своєму виступі наголосив на трьох питаннях, які

слід першочергово вирішити під час реалізації державної молодіжної політики. Проблема номер один – перше робоче місце. Закон України «Про зайнятість населення» в чотири рази зменшує розмір дотації або компенсації роботодавцеві за надання робочого місця молоді. Раніше ЗУ «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» гарантував дотацію у розмірі заробітної плати та відрахувань на соціальне страхування, те-

ництва скорочення сягнули з 2008 року 50 відсотків робітників. Середня зарплата 2600 гривень – це показник того, що роботодавцям не потрібні працівники робочих спеціальностей. Але найгірше, що такий стан речей консервується, – із прикриттю зазначив голова Молодіжної Ради ФПУ.

Член Молодіжної ради ФПУ – голова первинної профспілкової організації студентів та аспірантів Київського національного економічного університету Ольга Чабанюк, звертаючись до міністрів, народних депута-

Лише третина випускників у 2012 році отримала направлення на роботу. З 10 випускників вишів 7 не мають змоги працювати за фахом – роботодавці не беруть їх, адже вони не мають досвіду роботи.

пер дотація зменшена до розміру єдиного соціального внеску.

«Друга проблема, на якій наголошують профспілки, – фінансування Державної програми забезпечення молоді житлом на 2013–2017 роки. На всі питання, чи триватиме фінансування Програми в 2014 році, Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву відповідає – не знаємо, може, взагалі не буде фінансування», – повідомив Василь Андреев.

Третя проблема – це навчання молодих кваліфікованих працівників, «або як звести потребу економіки в робітничих кадрах і небажання молоді здобувати ніякі інші професії, окрім економічних, юридичних і фінансових». «Я представляю профспілку будівельників. Хочу відповідально сказати, що немає в нашій країні потреби у працівниках виробничих спеціальностей. Лише в галузі будів-

тв та учасників парламентських слухань, зазначила, що сьогодні питання молодіжної зайнятості перебуває під пильною увагою профспілок.

«Проблеми молоді та молодіжної зайнятості потребують невідкладного розв'язання. У студентів стипендія становить 730–790 грн, це нижче за межу бідності. Якщо в обласних центрах на ці кошти можна якось прожити, то в Києві студентів надзвичайно складно розподілити ці кошти на невідкладні потреби. Як перший крок, мінімальна стипендія має дорівнювати прожитковому мінімуму», – сказала Ольга Чабанюк.

Вона також спинилася на проблемі диспропорції між попитом і пропозицією робочої сили на ринку праці, що призводить до критичного зменшення робітничих кадрів. Голова первинки КНЕУ навила приклад 2011 року, коли кількість випускників май-

же у 17 разів перевищила реальний попит на них. Як наслідок – випускники працюють не за профілем їхньої підготовки. Профорієнтації молоді не приділяється належна увага, відтак спостерігається нестача певних фахівців: медпрацівників середньої ланки, зварювальників, інженерів тощо. Ольга Чабанюк наголосила на необхідності вдосконалення системи профорієнтації. Слід залучати роботодавців до формування навчальних планів, проходження практики, стажування, відновити професійну підготовку на виробництві, наставництво. Вона також акцентувала увагу на проблемах системи формування державного замовлення на підготовку кадрів, централізації професійно-технічної освіти, відсутності об'єктів соціальної сфери та житла. На думку Ольги Чабанюк, потрібно створити сприятливий клімат для участі молоді в програмах молодіжного житлового будівництва та доступного житла, «відродити функціонування молодіжних житлових кооперативів». Це дасть змогу забезпечити житлом десятки тисяч сімей.

Варто зазначити, що проведення парламентських слухань надзвичайно важливе з огляду на те, що тут було підсумовано та систематизовано соціально-економічні проблеми молодих людей в Україні, а також обговорювалися пропозиції політичних сил і громадського суспільства щодо їх вирішення. Проте найважливіше – що в парламенті нарешті почули думку молоді.

Представники профспілкової молоді під час парламентських слухань представили пакет рекомендацій Федерації профспілок України щодо шляхів розв'язання проблеми активізації участі молоді у суспільному житті країни.

800 тис.
БЕЗРОБІТНОЇ
МОЛОДІ ЩОРІКУ
ПОТРАПЛЯЄ
У СФЕРУ
ДЕРЖСЛУЖБИ
ЗАЙНЯТОСТІ

Païca
Чирваоглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

Україна і світ проти дискримінації

21–22 листопада в Києві відбулася Національна конференція «Подолання дискримінації в оголошеннях про вакансії: нинішня ситуація та передовий досвід країн Європи». Це був спільний захід Міжнародної організації праці та Міністерства соціальної політики України. Виявилось, що ця тема болюча й актуальна не лише для України, а й для європейських країн. Будь-кому можна відмовити в працевлаштуванні: через стать, вік, релігію, національність, інвалідність або ВІЛ-статус. Наскільки гостро постала ця проблема в світі і як її намагаються вирішити в Європі й Україні, дізнавалися «ПВ».

ЖІНКА, ІНВАЛІД, СТУДЕНТ? РОБОТИ НЕ ОТРИМАЄШ!

Чи доводилося вам читати оголошення: на роботу в ювелірну крамницю потрібна жінка до 30 років приємної зовнішності? Або ж: директор філіалу, обов'язкова вимога – чоловік. Або таку: на роботу адміністратором потрібен працівник, який має велику фізичну силу. Все це приклади прямої або непрямой дискримінації на першому етапі прийняття на роботу – в рекламних оголошеннях про вакансії.

Підступність такого підходу полягає в тому, що людину із самого початку позбавляють права виявити свої професійні якості, застосувати вміння та знання. Їй відмовляють у роботі вже на підставі того, що вона жінка (чоловік), занадто стара (занадто молода), чорна (біла) тощо.

Що ж це таке: дискримінація? Згідно із словником, це будь-яка відмінність, виключення, обмеження або перевага, що заперечує або зменшує рівне здійснення прав. Поняття охоплює виклю-

чення або обмеження можливостей для членів певної групи відносно можливостей інших груп.

Якщо говорити про основні групи дискримінації, то дискримінуються, як правило, жінки порівняно з чоловіками, чорношкірі порівняно з білими (в основному, в західних країнах), місцеві жителі порівняно з приїжджими. Зрозуміло, що дискримінація певної групи людей знижує рівень її доходів та можливостей, обмежує або й унеможливує доступ представників цих груп до високооплачуваних професій.

Чому виникає дискримінація? Через численні упередження роботодавців. Це може бути особиста неприязнь до певної групи людей – за расою, національністю тощо. Досить часто дискримінують жінок. Як пояснюють вчені, опитування роботодавців показало, що вони вважають представниць прекрасної статі менш орієнтованими на професію, а більше – на родину та дітей, а тому менше здатними до професійної діяльності, ніж чоловіки. І частіше відмовляють їм у працевлаштуванні на престижні посади.

Заради справедливості слід зазначити, що не всі оголошення, які містять вимоги щодо віку чи статі претендентів, є дискримінацією. Один з яскравих прикладів таких оголошень: потрібен доглядач певного віку у відділ безпеки, наприклад аеропорту. З морально-етичних мотивів проводити особистий догляд чоловіків має лише представник тієї ж статі, так само – жінок. Тому в даному випадку стать є невід'ємною професійною вимогою.

Ще один приклад: на роботу до театру запрошується виконавець головної ролі в шекспірівській п'єсі «Отелло». Зрозуміло, що серед обов'язкових вимог указуватиметься «чорношкірий». І це не є дискримінацією.

ЄВРОПА ПРОТИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Незважаючи на те, що оголошення про вакансії рясніють різними дискримінаційними вимогами, в Україні мало хто звертає на це увагу. За словами представника Уповноваженого Верховної Ради з прав людини Аксани Філіпішиної, з моменту створення інституту омбудсмена 1996 року було лише одне звернення, що стосувалося дискримінації при прийомі на роботу. І справа не в тому, що таких випадків мало – щодня фахівці «виловлюють» в газетах та Інтернеті оголошення, що мають дискримінаційний характер. Біда в тому, що ця дискримінація не оскаржується. Люди просто не хочуть нікуди звертатися. А оскільки немає конкретного адресата (потерпілого) й не встановлено завданої йому шкоди, отже, притягати до відповідальності нікого.

Крім того, можна просто не розпізнати дискримінацію. Особливо якщо вона завуальована. Наприклад, потрібна «прибиральниця» або «манікюрниця». Сама назва вакансії передбачає, що обіймати цю посаду можуть лише жінки.

Ще одна причина, за якою дискримінацію важко розпізнати: вона сприймається як відображення стереотипів та очікувань як роботодавців, так і претендентів чи суспільства. Так, мало кого дивує, що в ролі керівника частіше за все воліють бачити чоловіка, а няні для дитини – жінку.

«Протидія таким публікаціям має велике суспільне значення, – зазначає А. Філіпішина. – Якщо цієї протидії немає, виходить, що суспільство мириться із цим. Відсутність достатньої уваги призводить до того, що всі вважають антидискримінаційне законодавство неефективним, а гарантії рівності – порожнім

Останнім часом до традиційних ознак, за якими дискримінуються шукачі роботи, додалися ще кілька. Зокрема, ВІЛ-статус людини та її сексуальна орієнтація. Підставою для дискримінації може бути й членство в профспілці.

Іноді роботодавці обмежують права претендентів на посаду за знаком зодіаку. Так, в одному оголошенні про вакансію секретарки зазначалося: «Скорпіонів за гороскопом проханом не турбувати».

Існують чотири ключових конвенції МОП, спрямовані на боротьбу з дискримінацією: № 111 – про дискримінацію у сфері зайнятості та занять; № 100 – про рівну винагороду за рівноцінну працю; № 156 – про працівників із сімейними обов'язками; № 183 – про охорону материнства. Усі ці конвенції ратифіковані Україною.

Дискримінація при прийомі на роботу становить серйозну загрозу. Через це страждають цілі групи людей, і найбільше – жінки та молодь

ляється належна увага. Варто зазначити, що до ухвалення цього закону кожне друге оголошення про вакансію в Україні містило дискримінаційні вимоги щодо віку або статі кандидата. Нині, після спливання піврічного терміну, таких оголошень стало набагато менше.

Крім того, діє Закон України «Про заходи запобігання та протидії дискримінації в Україні», внесено відповідні зміни до Закону України «Про рекламу». Зокрема, прямо заборонено публікувати оголошення про вакансії, у яких висувуються вимоги не лише щодо статі можливих кандидатів, а й щодо їхнього віку, раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, членства в профспілках або інших об'єднань, етнічного та соціального походження, майнового стану тощо.

За словами заступника міністра соціалістики В'ячеслава Коломійця, у новому Законі України «Про захист населення», що діє із січня 2013 року, закріплене гарантоване державою право особи на захист від будь-яких проявів дискримінації за різними ознаками. «Хочу підкреслити зростаючу роль у вирішенні цих питань Міністерства соціалістики України, державних служб праці та зайнятості. Ми сподіваємося, що практична реалізація інновацій у законодавстві припинить дискримінацію», – зазначив В'ячеслав Коломієць.

Зрозуміло, що дискримінація при прийомі на роботу становить серйозну загрозу. Через це страждають цілі групи людей – жінки, молодь, інваліди і представники нацменшин. Україна досить успішно долає це явище, руйнуючи стереотипи роботодавців. Адже відсутність будь-якої дискримінації є ознакою цивілізованої країни.

звук». Представник омбудсмена зазначає, що потрібні активна просвітницька робота й співпраця з державними інституціями та неурядовими організаціями.

За словами незалежного експерта з питань гендерної рівності у сфері зайнятості та соціальної політики з Німеччини Сільке Штайнгільбер, в Європі приділяють багато уваги боротьбі з необізнаністю людей щодо дискримінації. Щоб поліпшити інформованість суспільства в цій сфері, проводяться соціальні кампанії, навчання та тренінги, видаються посібники та рекомендації для роботодавців. Зрештою, якщо нічого не допомагає, звертаються до акцій громадського протесту.

Своєю чергою, професор з міжнародного права щодо недискримінації Лейденського університету Ріккі Холтмаат стверджує, що Євросоюз дуже негативно ставиться до проявів дискримінації і ретельно відстежує їх. Зростає кількість нормативних актів, директив ЄС. У Європі зацікавлені в тому, аби під час прийому на роботу єдиним критерієм була чесна конкуренція, що покращить ситуацію на ринку праці.

У законах Євросоюзу, що стосуються рівного ставлення до всіх шукачів роботи, містяться вичерпні вимоги до всіх учасників ринку. Зокрема, роботодавці мають стежити за тим, аби в їхніх рекламних оголошеннях не було ознак дискримінації. Агентства, що розміщують оголошення від імені роботодавців (державні та приватні служби зайнятості, газети, Інтернет тощо), повинні займатися випереджальною позицією для запобігання публікації описів робіт, що мають ознаки дискримінації. Державні установи, що відповідають за дотримання законодавства про рівне ставлення, зокрема інспекції праці та органи з питань рівності, застосовують санкції за його порушення. І головне, до чого закликають організації, що протидіють дискримінації, – повідомляти про такі випадки.

А ЯК У НАС?

Україна також не пасе задніх у питанні протидії дискримінації. У нас цим займаються кілька державних органів – інспекція з питань праці та інспекція з питань прав споживачів, Уповноважений з

прав людини та суди різних інстанцій. У ширшому контексті до протидії дискримінації, зокрема за ознакою статі, долучається Міністерство соціальної політики та місцеві органи влади.

За словами міністра соціальної політики Наталії Королевської, дискримінація при підборі і прийомі на роботу є серйозною перешкодою для осіб, які шукають роботу. А подолання цієї дискримінації у сфері доступу до зайнятості, на думку міністра, потребує комплексного підходу, що включає законодавче забезпечення, зміцнення інституцій та вироблення практичних підходів протидії та реагування.

Мінсоцполітики вже розпочало таку роботу. Так, на розгляд парламенту подано проект змін та доповнень до базового закону про гендерну рівність. У ньому, зокрема, повніше розкрито визначення понять прямої, непрямої, множинної дискримінації, сексуальних домагань, позитивних дій, рівної оплати за рівноцінну працю.

Одним з головних факторів протидії дискримінації є ухвалений влітку 2013 року Закон України «Про зайнятість населення», в якому цьому питанню приді-

КОМЕНТУЄ СЕРГІЙ КОНДРЮК, ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

Федерация профспілок України дуже активно співпрацює з Міжнародною організацією праці, і нам дуже приємно, що представники МОП завжди активно відгукуються на порушені нами проблеми та наші пропозиції. Нинішня конференція, з одного боку, має вузьку тематику, але дуже ак-

туальну. Це дискримінація в сфері праці на першому етапі зайнятості – при прийомі на роботу. На щастя, Україна пережила той ганебний період, коли роботодавці дозволяли собі писати нахабні оголошення, вказуючи не лише вік або стать, а й певні особистісні характеристики й «особливі» вимоги. Сьогодні такі речі трапляються рідко. Але це не означає, що дискримінацію повністю викорінено як при прийомі на роботу, так і на робочому місці, коли, наприклад, людина хоче вступити до проф-

спілки. Нам відомі й інші види дискримінації, наприклад за ознакою професії. Ми маємо кричущі факти, коли громадяни України, що працюють у бюджетній сфері, отримують на 30% менше, ніж належить, через штучне заниження тарифів Єдиної тарифної сітки. Ми маємо дискримінацію в оподаткуванні зарплати по відношенню до оподаткування доходів від підприємницької діяльності чи отримання дивідендів від акцій. Також існує дискримінація за нараховування пенсії: певні категорії людей

отримують набагато більші пенсії, ніж звичайні громадяни. Прагнучи провести чесну діагностику зон соціальної несправедливості, ФПУ здійснила велику роботу, визначила їх та направила до міністерства соціальної політики. Приємно зазначити, що міністр Наталія Королевська відразу дала цілу низку доручень, згідно з якими розпочалася спільна робота у напрямі формування дорожньої карти виявлення та подолання зон соціальної несправедливості, зокрема щодо дискримінації у

сфері праці. Всі ці заходи відбуваються в рамках підготовки до Дня соціальної справедливості, який за указом Президента відзначатиметься 20 лютого. До цієї дати ФПУ готуватиме щорічні звіти, в яких визначатимуться зони соціальної несправедливості та шляхи їх подолання. Впевнений: національна конференція, присвячена подоланню дискримінації у сфері праці, дасть нам аргументів для досягнення нашої мети – подолання дефіциту гідної праці.

туальну. Це дискримінація в сфері праці на першому етапі зайнятості – при прийомі на роботу. На щастя, Україна пережила той ганебний період, коли роботодавці дозволяли собі писати нахабні оголошення, вказуючи не лише вік або стать, а й певні особистісні характеристики й «особливі» вимоги. Сьогодні такі речі трапляються рідко. Але це не означає, що дискримінацію повністю викорінено як при прийомі на роботу, так і на робочому місці, коли, наприклад, людина хоче вступити до проф-

КРАЩІ З КРАЩИХ

ПРАЦЮЮТЬ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ

19 листопада відбувся семінар-нарада керівників міських профспілок, керівників управлінь Київської міської ради профспілок за участі представників ЗМІ у Науково-виробничому центрі «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод». Мета заходу – поділитися передовим досвідом організації виробничих процесів і побудови соціально-економічних відносин у трудових колективах передових підприємств Києва.

ФОТО Кирила ЛАТИШЕВА

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Учасники зустрічі привітали голову Київської міської ради профспілок Валентин Мельник і голову Київської міської організації профспілки хімічних та нафтохімічних галузей промисловості Ірина Стеблук.

Під час зустрічі було представлено досвід роботи Публічного акціонерного товариства Науково-виробничого центру «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» у справі запровадження на підприємстві системи міжнародних стандартів, у тому числі стандарту «соціальна відповідальність».

Про те, як вдалося з відсталого підприємства стати фармацевтичним заводом європейського рівня, а також про особливості запровадження системи міжнародних стандартів розповіла гостям генеральний директор НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» Людмила Беззалько.

Завод розпочав свою діяльність 1947 року. Тоді це було невелике підприємство, яке виробляло лікарські препарати, харчові продукти та товари широкого вжитку. Нині БХФЗ – це потужне підприємство з виробництва та реалізації готових лікарських засобів.

Упродовж багатьох років завод постійно працює над удосконален-

ням якості продукції. Ще десять років тому першим серед українських виробників він отримав сертифікат відповідності вимогам належної виробничої практики GMP. Відтак підприємство стало першим у країні фармацевтичним заводом, що відповідає міжнародним вимогам виробництва лікарських препаратів.

Визнання в Україні та в усьому світі надзвичайно високої якості вироблених препаратів засвідчують численні нагороди та призи підприємства.

Особливістю Борщагівського хіміко-фармакологічного заводу є наявність двох складових – власне заводу та науково-виробничого центру. Відтак здійснюється повний цикл фармацевтичної діяльності: від розроблення до виробництва, далі до дистрибуції препаратів, урахувавши експорт готових лікарських засобів. Серед вітчизняних лікарських засобів продукція заводу займає понад 6%. Близько 12% вироблених препаратів експортуються до країн близького та далекого зарубіжжя.

Нині ПАТ НВЦ «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод» належить провідні позиції серед виробників лікарських засобів України, завод активно освоює міжнародні ринки збуту. Стратегія керівництва спрямована на досягнення головної мети: створення підприємства європейського рівня з використанням новітніх технологій при виробництві лікарських засобів та

світової практики для закріплення своїх позицій на вітчизняному та міжнародному ринках.

В основі політики підприємства – забезпечення високої якості про-

На підприємстві впроваджена інтегрована система управління, яка відповідає вимогам GMP, GDP, міжнародним стандартам ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 і враховує елементи системи IMPAS 10000.

дукції, задоволення потреб населення, захист довкілля, охорона здоров'я та безпека праці працівників.

Та все-таки головною цінністю підприємства є його трудовий колектив. Для захисту соціально-економічних прав та інтересів працівників спільно працюють адміністрація і первинна профспілкова організація, яку очолює Вікторія Кливак. Головним документом соціального життя підприємства є колективний договір, у якому прописані всі питання, що стосуються соціального захисту працівників.

У рамках семінару для його учасників було проведено екскурсію виробничими майданчиками одного з найуспішніших підприємств, під час якої вони могли ознайомитися з виробництвом ліків та умовами праці працівників.

Тетяна ЯБЛОНСЬКА, «Хліб»

ГЕРОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ

«ВІЙНОЮ ОБПАЛЕНІ – ПРАЦЕЮ ЗВЕЛИЧЕНІ»

Під таким гаслом Організація ветеранів Хмельницької області відзначає 75-річчя з дня заснування почесного звання Героя Соціалістичної Праці.

Цього високого звання були удостоєні 117 трудівників краю, із них 85 працівників сільського господарства, серед яких 32 ланкові, 20 бригадирів комплексних бригад, 15 керівників колгоспів і радгоспів, 11 тваринників, 7 механізаторів, 7 працівників промисловості, 6 будівельників.

Серед героїв – 75 учасників війни, з них 26 брали участь у бойових діях у Великій Вітчизняній війні. Їхнє життя обпалила війна, а в повоєнні роки за доблесну працю їх було достойно відзначено. Звеличені подолання знані не тільки на Поділлі, а й в Україні та всьому світі. Це М. П. Бажан – український поет, Б. І. Збарський – учений, біохімік, В. І. Яворський – геолог і палеонтолог, С. М. Федоров – лікар-офтальмолог.

Прикладом героїзму є праця колгоспників села Летава Черновецького району. В 1948 році 11 летавчанам за високої врожай пшениці, жита, цукрових буряків було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. Серед них – голова колгоспу Д. В. Бойко, 9 ланкових і бригадир тракторної бригади. В 1958 році Давиду Васильовичу Бойку це звання було присвоєно вдруге. Народна художниця Тетяна Яблонська самовіддану й невтомну працю летавчан зобразила у відомій картині «Хліб».

БРОНЗОВІ ПОГРУДДА ДВІЧІ ГЕРОЯМ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ

Справу Д. В. Бойка продовжував до 1980 року В. Д. Ліщук, який 1976 року також був удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці. З 1980 року господарство очолює М. В. Шаповал, який примножив славу ордену Леніна сільськогосподар-

Обласна телерадіокомпанія «Поділля – Центр» разом із обласною радою ветеранів створила й показала 18 телефільмів «Війною обпалені – працею звеличені», учасниками яких були понад 3600 осіб, здебільшого молоді, учні.

«Турбоатом»: життя первинки

Первинна профспілкова організація ВАТ «Турбоатом» є організаційною ланкою Харківського обласного комітету Профспілки працівників машинобудування і металообробки України. На профспілковому обліку перебувають 5854 працівники та 1609 пенсіонерів – колишніх працівників заводу, що беруть участь у роботі Ради ветеранів підприємства.

Анна РЕПІЧ
редактор відділу «ПВ»
(за матеріалами профспілкового комітету ВАТ «Турбоатом»)

Профком підприємства – це згуртована команда однодумців, мета якої – підвищити соціальні стандарти членів профспілки. Профком має партнерські відносини з дирекцією, в колективі створений гарний психологічний клімат, що дає змогу виконувати техніко-економічні показники та нарощувати обсяги виробництва.

ОХОРОНА ПРАЦІ

Профспілковий комітет постійно проводить роботу щодо створення безпечних умов праці з метою запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням на підприємстві. На його засіданнях обговорюються питання стану травматизму та профзахворювань, забезпечення робітників спеодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту. На підставі розгляду питань вживаються заходи щодо усунення виявлених недоліків.

Члени профкому предметно працюють в комісії з охорони праці підприємства, комісії з приймання якості спеодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, вирішують питання дотримання законодавства з охорони праці. Відповідно до затвердженого графіка підприємства члени профкому та голови цехових комітетів у складі комісій здійснюють триступеневий контроль за станом охорони праці в цехах і структурних підрозділах. На засідання профкому запрошуються заступник головного інженера з питань охорони праці та начальник відділу охорони праці, разом з якими обговорюються виконання положень колективного та комплексні заходи щодо поліпшення стану охорони праці на підприємстві.

Щотижня проводяться оперативні семінари-наради з головами цехових комітетів, на яких розглядаються виробничі та соціально-економічні питання щодо поліпшення соціально-побутових умов працівників (оновлення санітарно-побутових комплексів, облаштування мережі буфетів та їдальні, контроль

за їх діяльністю комісіями, проведення дозвілля і т. ін.).

На наради з головами цехових комітетів постійно запрошуються керівники підприємства, зокрема заступники генерального директора та головного інженера, керівники управління, служб і відділів. Організуються зустрічі профспілкового активу з генеральним директором, головним інженером. Діяльність профкому і цехових комітетів профспілки широко висвітлюється в газетах «Турбоатом» та «Солідарність».

ОЗДОРОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ

Основний напрям спільної роботи профспілки та комісії соціального страхування підприємства – оздоровлення працівників та членів їхніх сімей. Так, у 2012–2013 роках у санаторіях України на лікуванні й оздоровленні перебували 126 співробітників підприємства, в тому числі за путівками для матері і дитини – 15 осіб, дитячими санаторними путівками – 17. На спортивно-оздоровчій базі відпочинку «Блакитна затока» в 2013 році було оздоровлено 635 осіб, у тому числі 149 дітей та 46 пенсіонерів.

Під постійним контролем – відпочинок дітей працівників підприємства. Так, у літній сезон 2013 року було оздоровлено 123 дитини.

САМОДІЯЛЬНІСТЬ

Ще в 50-х роках минулого століття на заводі було створено клуб, з'явилися перші колективи художньої самодіяльності. Тоді ж виник надзвичайно цікавий на той час творчий колектив музично-драматичного театру. Від одноактних музичних п'єс театр із часом перейшов до великих музично-драматичних творів класиків російської та української літератури, сучасних авторів. Після виступу в м. Києві 1960 року на заключному огляді-конкурсі самодіяльних театрів України з виставою «Майська ніч» за Гоголем колектив отримав звання «народного».

У період 60–90-х років на заводі з'явилось багато інших колективів самодіяльності й окремих виконавців, славі традиції яких з гідністю продовжу-

За останні кілька років середній вік працівників заводу знизився з 48 до 43 років, а від початку 2008 року на підприємство прийшли понад 2 тис. молодих людей. Щоб допомогти новачкам успішно адаптуватися і знайти своє місце в колективі, дирекція і профком розробили комплексну програму з адаптації та мотивації нових співробітників. Також на підприємстві створені належні умови для дозвілля та розвитку спільних інтересів турбобудівників.

ють нинішні аматори. Адже у ВАТ «Турбоатом» дбайливо ставляться до традицій, розвитку творчого потенціалу працівників, задоволення їх духовних потреб, підвищення культурного рівня. Художній керівник клубу – заслужений працівник соціальної сфери України Ольга Колесник працює на заводі з 1986 року. Сьогодні тут діють вокальна студія, ансамбль «Мелодія любові», жіночий ансамбль «Лірія», чоловічий ансамбль, вокальний квартет, тріо, дуети, колективи малих танцювальних і малих театральних форм, до яких входять автори та виконавці гумористичних оповідань. Активні учасники колективів та гуртків – працівники 16 підрозділів підприємства.

Чимало учасників художньої самодіяльності заводу в різні роки були лауреатами і дипломантами міжнародних, всесоюзних, республіканських, обласних, міських, районних фестивалів та оглядів самодіяльної народної творчості.

На ВАТ «Турбоатом» є традиційні свята, зокрема День машинобудівника; День народження заводу; День Перемоги; День визволення міста від фашистських загарбників; Новорічні вечори відпочинку; святкові концерти, присвячені Міжнародному Жіночому дню, масові гуляння «Масляна».

СПОРТИВНЕ ЖИТТЯ

«Турбоатом» володіє одним з найкращих спортивних комплексів серед промислових підприємств м. Харкова, де створені всі умови для занять спортом. Інструктори профкому організовують різноманітні змагання підприємства та міста з футболу, волейболу, настільного тенісу, атлетизму, бадмінтону, шашок, шахів, армреслінгу, гирьового спорту тощо.

Фізрги у підрозділах підприємства проводять активну роботу із залучення працівників до спортивних занять. Понад 300

людей систематично відвідують спортивно-оздоровчі секції СК «Турбініст». Проводяться традиційні змагання спартакіади серед цехів і відділів із 10 видів спорту. У День фізкультури і спорту та День машинобудівника проводяться шахово-шашкові турніри, змагання з настільного тенісу, волейболу, міні-футболу. Колектив фізкультури СК «Турбініст» у змаганнях на рівні обласного комітету профспілки та Всеукраїнської спартакіади ФСТ України традиційно посідає призові місця.

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Профспілкова бібліотека обслуговує понад 2 тис. читачів. Бібліотечний фонд нараховує 50 тис. примірників книг різної тематики, сюди надходить багато періодичних видань. Профком щорічно виділяє кошти для оновлення та поповнення фонду.

Профком підприємства перебуває в постійному пошуку нового формату спілкування з іншими профспілковими організаціями. Так, 4 квітня 2013 року на базі ВАТ «Турбоатом» вперше відбувся виїзний семінар з вивчення, розширення й обміну досвідом молодіжних рад об'єднання профспілок Харківської області. У семінарі взяли участь голови 24 молодіжних рад. Гості відвідали складально-випробувальний цех і музей «Турбоатом». На семінарі обговорювалися проблеми закріплення молодих кадрів на підприємствах міста й області, а також напрацьований досвід у сфері молодіжної політики. У своєму вітальному слові голова профспілкового комітету ВАТ «Турбоатом» Ірина Єфремова зазначила, що питання самореалізації молоді, залучення молодих людей до профспілкового і громадського життя підприємства є найбільш актуальними на сьогодні.

5854
ПРАЦІВНИКИ ТА
1609 ПЕНСІОНЕРІВ – КОЛИШНІХ ПРАЦІВНИКІВ ВАТ «ТУРБОАТОМ» ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ПРОФСПІЛКОВОМУ ОБЛІКУ

ДІЯЛЬНІСТЬ | ПРАВА ТА ГАРАНТІЇ ЯК ПРАЦЮЄ ВИБОРНИЙ ПРОФСПІЛКОВИЙ ОРГАН ПЕРВИНКИ?

? Які повноваження має виборний профспілковий орган первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації?

Відповідно до статті 38 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (далі – Закон) виборний профспілковий орган первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі або організації здійснює таку діяльність:

- 1) укладає та контролює виконання колективного трудового договору, звітує про його виконання на загальних зборах трудового колективу, звертається з вимогою до відповідних органів про припинення до відповідальності посадових осіб за невиконання умов колективного договору;
- 2) разом із роботодавцем вирішує питання запровадження, перегляду та зміни норм праці;
- 3) разом із роботодавцем вирішує питання оплати праці працівників підприємства, форм і систем оплати праці, розцінок, тарифних сіток, схем посадових окладів, умов запровадження та розмірів надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних чи компенсаційних виплат;
- 4) разом із роботодавцем вирішує питання робочого часу й часу відпочинку, погоджує графіки зміності та надання відпусток, запровадження підсумованого обліку робочого часу, дає дозвіл на проведення надурочних робіт, робіт у вихідні дні тощо;
- 5) разом із роботодавцем вирішує питання соціального розвитку підприємства, поліпшення умов праці, матеріально-побутового, медичного обслуговування працівників;

- 6) бере участь у вирішенні соціально-економічних питань, визначенні та затвердженні переліку й надання працівникам соціальних пільг;
- 7) бере участь у розробленні правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи або організації;
- 8) представляє інтереси працівників за їх дорученням при розгляді тру-

- 9) представляє інтереси зацікавлених сторін профспілки, у випадках, передбачених законом;
- 11) бере участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, роботі комісії з питань охорони праці;
- 12) здійснює громадський контроль за виконанням роботодавцем законодавства про право охорону праці, за забезпе-

чезенням підприємств, в установі або організації безпечних та нешкідливих умов праці, виробничої санітарії, правильним застосуванням установлених умов оплати праці, вимагає усунення виявлених недоліків;
- 13) здійснює контроль за підготовкою та поданням роботодавцем документів, потрібних для призначення пенсії працівникам і членам їхніх сімей;
- 14) здійснює контроль за наданням пенсіонерам та інвалідам, які до виходу на пенсію працювали на підприємстві, в установі або організації, права користування на рівні з його працівниками наявними можливостями щодо медичного обслуговування, забезпечення житлом, путівками до оздоровчих і профілактичних закладів та іншими соціальними послугами згідно із статутом підприємства, установи або організації та колективним договором;
- 15) представляє інтереси застрахованих осіб комісії із соціального страхування, направляє працівників на умови, передбачених колективним договором або угодою, до санаторіїв, профілакторіїв і будинків відпочинку, туристичних комплексів, баз та оздоровчих закладів, перевіряє організацію медичного обслуговування працівників і членів їхніх сімей;
- 16) разом із роботодавцем відповідно до колективного договору визначає розмір когтів, що будуть спрямовані на будівництво, реконструкцію,

Вибірні органи профспілкової організації, що діють на підприємстві, в установі або організації, виконують свої повноваження відповідно до статті 38 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

- 9) ухвалює рішення про вимогу до роботодавця розірвати трудовий договір (контракт) із керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує цей Закон, законодавство про працю, ухвалюється від участі у переговорах щодо укладення або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором, допускає інші порушення законодавства про колективні договори;
- 10) дає згоду або відмовляє у видачі згоди на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з працівником, який є членом діючої на підприємстві, в установі, органі-

- 11) утримання житла, здійснює облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, розподіляє у встановленому законодавством порядку жилу площу в будинках, збудованих за кошти або за участю підприємства, установи, організації, а також жилу площу, яка надається власникові у розпорядження в інших будинках, контролює житлово-побутове обслуговування працівників;
- 17) представляє інтереси працівників підприємства-боржника під час процедури банкрутства.

Вибірні органи профспілкової організації, що діють на підприємстві, в установі або організації, мають також інші права, передбачені законодавством України.

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРАВОВИЙ СТАТУС РЕВІЗІЙНОЇ КОМІСІЇ ПРОФОРГАНІЗАЦІЇ

? Чи є ревізійна комісія профспілкової організації виборним органом? Який вона має правовий статус і чи поширюються на членів цієї комісії гарантії, передбачені статтею 252 Кодексу законів про працю України?

Контрольно-ревізійна комісія профорганізації не

є виборним профспілковим органом, тож на її членів дія статті 252 КЗпПУ не поширюється. Комісія створюється відповідно до статуту профспілки для контролю за діяльністю виборного профоргану, тобто профспілкового комітету. До складу комісії можуть обиратися члени

профспілки, які мають достатню практичну підготовку для проведення ревізій і перевірок діяльності профспілкового органу, виконання ним бюджетів та кошторисів. Контрольно-ревізійна комісія обирається на профспілкових зборах на той самий строк повноважень, що й профспілко-

вий комітет, та діє на громадських засадах. Повноваження членів комісії визначаються статутом профспілки та окремим положенням, у якому передбачається порядок її діяльності.

Департамент
правового захисту
апарату ФПУ

ПРЕДСТАВНИЦТВО

ПЕРВИННА, МІСЬКА ЧИ РЕГІОНАЛЬНА?

? Які нормативні акти визначають статус професійних спілок та їх незалежність?

Відповідно до статті 11 ЗУ «Про професійні спілки...» для представництва й захисту прав та інтересів членів профспілок на відповідному рівні договірного регулювання трудових і соціально-економічних відносин профспілки, організації профспілок можуть мати статус первинних, місцевих, обласних, регіональних, республіканських, всеукраїнських.

Статус первинних мають профспілки чи організації профспілки, які діють на підприємстві, установі, організації, навчальному закладі або об'єднують членів профспілки, які забезпечують себе роботою самостійно чи працюють на різних підприємствах, в установах, організаціях або у фізичних осіб.

Статус місцевих мають профспілки, які об'єднують не менш як дві первинні профспілкові організації, що діють на різних підприємствах, в установах, організаціях однієї адміністративно-територіальної одиниці (міста, району в місті, району, села, селища).

Статус обласних мають профспілки, організації яких є в більшості адміністративно-територіальних одиниць однієї області, міст Києва, Севастополя, де розташовані підприємства, установи або організації певної галузі.

Статус регіональних мають профспілки, організації яких діють у більшості адміністративно-територіальних одиниць двох або більше областей.

Статус всеукраїнських профспілок визначається за однією з таких ознак:

- 1) наявність організації профспілки в більшості адміністративно-територіальних одиниць України, визначених частиною 2 статті 113 Конституції України;
- 2) наявність організації профспілки в більшості адміністративно-територіальних одиниць України, де розташовані підприємства, установи або організації певної галузі.

Статус республіканських профспілок Автономної Республіки Крим визначається за ознаками всеукраїнських профспілок стосовно території Автономної Республіки Крим.

Всеукраїнські профспілки можуть без спеціального дозволу використовувати у своєму найменуванні слово «Україна» та логотип від нього.

Відповідно до статті 12 ЗУ «Про професійні спілки...» професійні спілки, їх об'єднання у своїй діяльності незалежні від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців, інших громадських організацій, політичних партій, їм не підлягають і не підконтрольні.

Профспілки самостійно організують свою діяльність, проводять збори, конференції, з'їзди, засідання утворених ними органів, інші заходи, які не суперечать законодавству.

Забороняється втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, роботодавців, їхніх об'єднань у статутну діяльність профспілок, їх організації та об'єднань.

Для представництва та захисту прав та інтересів спілчан профспілки, профорганізації можуть мати статус первинних, місцевих, обласних, регіональних, республіканських, всеукраїнських.

Моя любов (Франческа Стріна)

Лист (Джанні Стріна)

Машере у Венеції (Джанні Стріна)

Шматочок Італії в Україні

Поєдинок у сутінках (Франческо Таммаро)

Осінь у Парижі (Франческо Таммаро)

Кирило ЛАТИШЕВ
Фото автора

15 листопада в столиці відкрилася виставка картин сучасних італійських художників під назвою «O sole mio!». Експозицію облаштовано в Новій галереї Російського музею за підтримки Італійського інституту культури при Посольстві Республіки Італія в Україні. Гості виставки зможуть побачити роботи Джанні і Франчески Стріна, а також Франческо Таммаро. На відкритті виставки був присутній один із авторів робіт – Джанні Стріна, який працював з власниками галереї багатьох країн і виставляв свої роботи в Нью-Йорку, Флориді, Лондоні, Единбурзі, Мадриді та Токіо. Виставка італійських художників свідчить про відродження традицій культурного обміну між нашими мистецькими спільнотами. Рівень робіт підтверджується багатьма престижними аукціонами, в яких беруть участь італійські майстри живопису, серед яких – відомий лондонський Christie's. До речі, вхід на виставку вільний.

Італійки (Франческа Стріна)

Відпочинок танцівниці (Джанні Стріна)

Весна (Джанні Стріна)

Рожева сукня (Джанні Стріна)

ОБІЦЯННЯ... МАЙСТЕРНОСТІ

Хочеться привітати улюбленого прекрасного народного артиста України Олексія Богдановича не лише з його 50-річчям (яке, правда, було в березні), а й з неминучою можливістю грати краще із світової класики й укротре завойовувати серця глядачів.

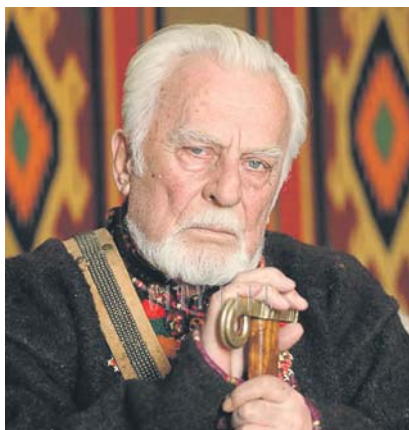
Нещодавно в столичному Будинку офіцерів було презентовано сценічну інтерпретацію роману французького письменника (володаря двох(!) Гонкурівських премій) Романа Гарі «Обіцання на світанку». Гімн материнській любові. У виставі задіяні лише чотири актори

— Олексій Богданович, Надія Кондратовська й два міми. Пишуть, що гра акторів викликала такий сильний резонанс, що чимало глядачів не втрималися від сліз і після закінчення вистави майже всі побігли телефонувати своїм мамам.

Олексій Богданович — актор Національного академічного драматичного театру ім. Івана Франка, нині готує роль Федора Протасова у славетній п'єсі Льва Толстого «Живий труп». Розуміє свого героя як тонку натуру, ідеаліста та романтика, чоловіка розумного, чутливого й саме тому душевно невлаштованого, стражденного. Час від часу Богданович знімаєть-

ся в кіно, проте робить це, як сам каже, «аби не впасти в депресію», аби не зупинитися. З іншого боку, він переконаний, що там, де камера, творчості мало, а є жорсткий робочий процес. Театр же дарує акторові невимовно прекрасні моменти усвідомлення, вигадки, тобто такої творчої радості, яку в кіно навряд чи вдається пережити.

НА КРУГИ СВОЯ...

ПРО ЖИТТЯ В ПІДКАРПАТЬСЬКОМУ ВАВИЛОНІ

Наш земляк, письменник Роман Іванчук — щирий, справжній патріот України, майстер глибокий, сильний, вражаючий. Він створив понад 20 історичних романів. А у творах такого жанру, як легко переконалися, в принципі є спокуса збитися на неперітний пафос, докори, заклики тощо. Та не такий Іванчук, у якого завжди гідна інтонація, а енергія ідеї й думки — те, що читача справді хвилює, проростає із самої оповіді, з високохудожнього викладу, способу добору автором закономірностей розвитку сюжету. Нині, маючи 84 роки, Роман Іванчук вперше написав роман, присвячений його рідному місту — Коломиї. Цей, уже 21-й, історичний роман письменника називається «Торговиця». В інтерв'ю ВВС-Україна автор розповів, що хоча сам родом з Коломиї, але якось оминав у творчості рідне місто, бо завжди був зайнятий іншими темами. Тепер же свій борг компенсує. Щоправда, в творі перед читачем просто Місто, з великої літери, без конкретної назви.

В тому ж цікавому інтерв'ю Роман Іванчук розповідає: «Коломия — дуже традиційна і стабільна. Є так званий коломиїський гонор. Коломияни — великі театралі, мають свій театр. Вони дуже пишуться своїм містом, в тому числі я. Бо там усе було — наприклад, видавництва Орендштайна чи Бойчука — таких видавництв не було в Станіславі (нині Івано-Франківськ). Коли Франко мандрував містами, то заздував Станіслав, а заїжджав у Коломию, бо там були видавництва. Там були майстерні знаменитих фотографів, наприклад Кіблера. Був краєзнавчий музей, тепер це Музей Гуцульщини. Зараз там є музей «Писанка». Коломия дуже активна до культурного життя. Я пам'ятаю, це були люди, які не пропускали жодного спектаклю в театрі чи прем'єри кінофільму. Це такий гарний прошарок коломиїської інтелігенції, і навіть не тільки інтелігенції. Не знаю, наскільки це мені вдалося, але я торкнувся питання широкого діапазону. Як там формувалися люди, свідомість, як вона втілювалася в реаліях. Там були стосунки між поляками й українцями, бо Коломия була Вавилоном: тут жили поляки, українці, євреї, німці й ін. Були змішані шлюби українців з поляками й, відповідно, ворожнеча і родинні стосунки. Там було жахливе знищення євреїв. Не знаю, в якому іншому місті було аж таке тотальне знищення всіх євреїв, як у Коломиї. Це була страшна подія. Потім, після закінчення війни, депортації в Сибір через дії УПА. Всі ці події там відбиті». Сюжет розвивається на тлі двох історичних відрізків: сучасного й минулого. А в головного героя «Торговиці» є реальний прототип — рідний брат Романа Іванчука, старший за нього на два роки.

ПОСТАТІ | ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ГОЛОВАЩЕНКА

ЛІТАВ ОРЕЛ, ЛІТАВ СИЗИЙ...

Тетяна МОРГУН
спеціально для «ПВ»

Видатний, всесвітньо відомий і шанований музикознавець Михайло Головащенко, якому 20 листопада виповнилося б 90, — герой війни, кавалер багатьох державних відзнак. Патріот і невтомний трудівник, він повернув рідному народові десятки імен неперевершених українських співаків і музикантів, зумисне викреслених із нашої пам'яті як «буржуазних націоналістів».

То була яскрава й щедро обдарована особистість. Високий на зріст, гарний, дещо суворий і відночас лагідно-романтичний. У царині музикознавства — професіонал найвищого гатунку, його чесність та безкомпромісність були легендою. І при цьому — надзвичайно скромний. На жаль, кохана ним батьківщина повелася й собі неவிбачливо «скромно» стосовно його унікальних заслуг і світлої пам'яті.

Він пройшов війну 1941–1945 від початку й до останнього дня — рядовим, піхотинцем. Закінчив її у Берліні. Солдат Михайло Головащенко подобався всім — і бойовим друзям, і військовому начальству: хоробрий, чесний, розумний, урівноважений. І дуже обдарований мистецтвом. Притягував до себе людей, мов той магніт. Ніхто, і насамперед він сам, поняття не мав, що ж то за сила така в ньому притягальна. А була це саме сила — моральна, дивовижна властивість його людської природи будь-яку справу доводити до кінця, впертість і рідкісна цілісність натури, цнотливість і тонке розуміння життя, водночас відкритість і замкненість.

Колись я назвала його стійким солдатом музичного фронту. Не випадково, бо те, чому він присвятив своє подальше життя, було для нього, сказати б, фронтом невидимим — із ворогами-завдрісниками, невдалими спробами КДБ завербувати, з підступністю можновладців, бюрократичними пастками. Коротше кажучи, із своєю «стріляниною» й ранами, прайнаймі одна з яких виявилася для Михайла Головащенко, з огляду на його загострене почуття справедливості й тонку нервову організацію, просто фатальною. Маю на увазі сумнозвісну історію викрадення з видавництва підготовленого ним рукопису «Соломія Крушельницька...» для задоволен-

ня письменницьких амбіцій високопосадовою особою...

Розпочалася його музикознавча праця наприкінці 40-х років у Станіславському музичному училищі. Однокашниця дала прочитати книжку Луки Мишуги про дядька, видатного українського тенора Олександра Мишугу, якого світова музична критика ставила в один ряд з Карузю. «Українець, а вимушено жив, співав і помер на чужині, — думалося Михайлові. — Дізнається б про нього більше, написати, повернути Україні!».

До першого диплому Головащенко додав ще один — журналіста. Й потяглися роки, десятиліття, зіткнані з робочих днів і ночей, поїздок, зустрічей. Почалося копітке збирання рецензій, спогадів сучасників, фотографій, документів та різних інших матеріалів, листування з десятками країн світу — тамтешніми архівами, театрами, музеями, бібліотеками, муніципалітетами, приватними особами. Далі — ретельна праця письменника й дослідника, літературне й наукове опрацювання зібраного.

Одна за одною виходять його солідні праці «Олександр Мишуга», «Соломія Крушельницька», «Модест Менцинський», «Михайло Роменський» (й до сьогодні — базові джерела для дослідників); у видавництвах «Український письменник» — опрацьовані ним монографії: «Мазепа» Аль-

фреда Йенсена, «Кобза і кобзарі» Василя Ємця, «Нариси до історії української церковної музики» Павла Мадена. На Українському радіо Михайло Іванович провів десятки передач про славетних вітчизняних співаків, яких до нього не знали на батьківщині: М. Скала-Стариського, Г. Шадровського, О. Руснака, І. Маланюка та ін. Михайло Головащенко — один із фундаторів та ініціаторів створення Музею Соломії Крушельницької у Львові, куди передав значну частину власного архіву, довгі роки був для працівників закладу професійним консультантом, порадником, ініціатором і учасником багатьох акцій та заходів. А він же ще й завідував відділом музичного мистецтва в газеті «Культура і життя», перед його професійним пером тріпотіли й схилилися найвідоміші музиканти!

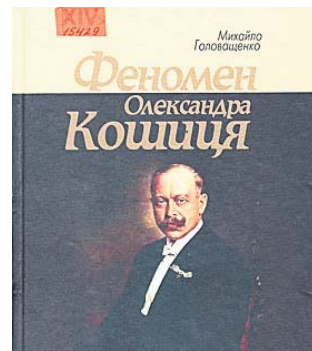
До останнього подиху він лишався вірним собі, працював по 18–20 годин на добу. Один російський музикознавець сказав про Михайла Головащенко: «Це — людина-інститут».

Останні в своєму житті 15 років Головащенко працював над двотомним-

«Михайло Головащенко — знакова постать української культури».

Борис Олійник

ком «Феномен Олександра Кошиця» про геніяльного українського диригента, композитора, письменника, етнографа, який мусив працювати й померти на чужині. На жаль, і сам автор помер у грудні 2005 року, незадовго до виходу першого тому.

ПАМ'ЯТЬ ЖИВА

Син Михайла Івановича, талановитий скульптор Тарас Головащенко встановив на Байковому цвинтарі гідний пам'ятник: бронзове погруддя надзвичайно тонко й точно передає не лише риси, а й навіть ту особливу енергію-нісність, що завжди ніби підсвічує обличчя батька, надаючи йому й за життя

майже містичної величі. На постаменті викарбуваний скромний напис: Видатний музикознавець, заслужений діяч мистецтв України М. І. Головащенко, дати народження та смерті.

...Покладаю троянди і вдивляюсь, як було завжди, трошки закинувши голову, в бронзове обличчя Михайла Івановича.

А він дивиться безстрашним та суворим поглядом кудись понаді мною, в далечинь...

Дай йому, Боже, побачити з горішніх висот злагоду й добробут на українській землі, повагу до наших національних скарбів, титанів духу й думки, прагнення нащадків свято зберегти їхню пам'ять.

СПОРТ

ПРИЩЕПА ЗНОВУ КРАЩА В СВІТІ

На чемпіонаті світу із самбо, який наприкінці минулого тижня проходив у Санкт-Петербурзі, українка Марина Прищепта здобула перемогу у ваговій категорії до 80 кг і стала шестизразовою чемпіонкою планетарної першості. У 40-му чемпіонаті світу із самбо взяли участь 515 спортсменів із 72 країн. Українська команда здобула три золоті і по п'ять срібних та бронзових нагород. Крім Прищепти «золото» ЧС здобули наші Тетяна Савенко (до 72 кг) та Світлана Яремка (понад 80 кг). Поступились у вирішальних поєдинках Іван Васильчук (до 90 кг), Андрій Каштанов (до 62 кг), Луїза Гайнутдінова (до 68 кг), у бойовому самбо – Ігор Северин (до 62 кг) та Олександр Туровський (до 82 кг). На третю сходинку п'єдесталу пошани зійшли Олена Сайко (до 60 кг), Рустем Сейдалієв (до 74 кг), Ігор Задерновський (до 100 кг), у бойовому самбо – Сергій Чорний (до 52 кг) і Вадим Зеленюк (до 68 кг).

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | СПІВПРАЦЮЮТЬ ПРОФСПІЛКА ТА ФСТ «КОЛОС»

ОБ'ЄДНАНІ ЛЮБОВ'Ю ДО СПОРТУ

Закарпатська обласна профспілкова організація працівників агропромислового комплексу (голова Ганна Кулик) у питаннях розвитку масової фізкультури і спорту серед спільчан активно співпрацює з обласною ФСТ «Колос». Нещодавно голова товариства Микола Тимчак, який є членом президії обласної профспілки, на одному з її засідань звітував про роботу товариства щодо розвитку масової фізкультури серед аграріїв області та підготовку спортивного резерву.

Сергій БАРАНЧИКОВ
спеціально для «ПВ»

У профспілці АПК у Закарпатті люблять спорт, долучаються практично до всіх змагань, організованих обласною ФСТ «Колос». Так, за участі галузевої профспілки у м. Хуст пройшли фінальні змагання за звання «Краще спортивне село області 2013 року». У турнірі з шахів перше місце посів Василь Голубець (Рокосівська сільрада Хустського району), із шашок – Михайло Ластівка (Льницька сільрада Іршавського району). У настільному тенісі не було рівних Марії Соприкіній (Рокосівська сільрада) та Василю Чепі (Льницька сільрада). Найшвидше подолали дистанцію легкоатлетичного кросу Ангеліна Пацан (Річківська сільрада Міжгірського району) та Олександр Осійський (Льницька сільрада). У гирьовому спорті найсильнішим став Ервін Дорогий (Великокопанська сільрада Виноградівського району). У міні-футболі перемогу святкували спортсмени Великокопанської сільради, у волейболі – Рокосівської сільради, а у перетягуванні каната – представники Вільхеської сільради з Тячівського району.

Змагання з перетягування каната

Нагородження переможців проводять організатори спартакиади

За підсумками всіх видів змагань загальнокомандну перемогу і звання «Краще спортивне село області 2013 року» здобули спортсмени Рокосівської сільради Хустського району (голова Павло Джуга). Другими стали спортсмени Великокопанської сільради Виноградівського району (голова Василь Пилип), третіми – Льницької сільради Іршавського району (голова Віктор Симканинець).

Нагороди переможцям та призерам в індивідуальному та командному заліках від організаторів змагань вручили заступник директора департаменту агропромислового розвитку Закарпатської облдержадміністрації Віктор Тереля, голова обласної профспілки працівників АПК Ганна Кулик, голова обласної ФСТ «Колос» Микола Тимчак, головний суддя спартакиади – суддя національної категорії Анатолій Плеханов.

Успішно виступили спортсмени агропромислового комплексу і в фінальних змаганнях ХХІІІ обласної міжгалузевої спартакиади профспілок Закарпаття, за що обласну організацію галузевої профспілки за підсумками спартакиади було відзначено в постанові президії Закарпатської облпрофради. Особливо вдало виступили спортсмени профспілки АПК у гирьовому спорті, де посіли призове третє командне місце. В індивідуальному заліку Степан Аницько у ваговій категорії до 90 кг став переможцем змагань, а Ростислав Легенда в категорії до 70 кг був четвертим. Вдалим був і виступ футбольної команди профспілки АПК (тренер – член президії обласної профспілкової організації Василь Хмельницький), яка у сильному за складом учасників турнірі посіла почесне четверте місце.

коротко

БІАТЛОН

ПЕРША МЕДАЛЬ НОВОГО СЕЗОНУ

У неділю в шведському Естерсунді стартував перший етап Кубка світу з біатлону. Спортсмени відкрили змагання змішаною естафетою, в якій українська збірна фінішувала третьою.

Кольори «синьо-жовтої» команди захищали Олена Підгрушна, Валя Семеренко, Сергій Семенов та Андрій Дериземля. Олена закінчила свій етап одинадцятю, Валя вивела Україну на шосте місце, після відрізка Сергія Крайча вийшла на п'яту позицію. Перед останнім етапом з величезним відривом лідувала збірна Франції, але в стійці Мартен Фуркад не тільки примудрився заробити три штрафні кола, а й дві хвилини штрафу. Саме їм українська збірна може завдячувати третім місцем. Аже Дериземля фінішувала четвертим, з відставанням від лідера в 1 хвилину й 11 секунд. Але після штрафу Франції розстановка лідерів змінилася, й Україна отримала бронзові нагороди. А переможцем стала збірна Чехії (1:17:05.6), на другому місці – спортсмени з Норвегії (+10.2).

ТРИАТЛОН

ЕТАПИ КУБКА ЄВРОПИ ДЕБ'ЮТУЮТЬ В УКРАЇНІ

У наступному році Україна отримає право провести одразу два етапи Кубка Європи, які прийматимуть міста Дніпропетровськ і Київ.

Європейська федерація вже затвердила календар змагань на 2014 рік і, за словами генерального секретаря Федерації триатлону України Едуарда Панаріна, згідно з ним наступного сезону наша країна прийматиме одразу два етапи Кубка Європи. Перший в історії України старт серії ЕТУ відбудеться 24–25 травня в м. Дніпропетровськ – це буде етап Кубка Європи на спринтерській дистанції. А 28 червня, на День Конституції, столиця прийматиме етап континентального кубка на олімпійській дистанції.

ПАМ'ЯТІ ЗЕМЛЯКА | ТУРНІР ЗА УЧАСТІ ЗАРУБІЖНИХ СПОРТСМЕНІВ

ЮНІ БОРЦІ ВИЗНАЧИЛИ КРАЩИХ

Районний центр Рівненської області – Костопіль на початку листопада став центром огляду майстерності юних борців. У Всеукраїнському турнірі з греко-римської боротьби в складі 10 команд взяли участь понад півтора сотні кращих спортсменів, які навчаються у спеціалізованих спортивних навчальних закладах України та сусідньої Польщі.

За інформацією Прес-служби Федерації профспілок Рівненської області

народного класу, одного з кращих спортсменів Рівненщини. Віктор Анатолійович був п'ятиразовим чемпіоном України в 1983–1987 роках, переможцем багатьох міжнародних змагань із штовхання ядра. Після закінчення активної спортивної кар'єри працював тренером-викладачем,

директором ДЮСШ «Авангард». Виховав багатьох спортсменів, майстрів спорту України. За його ініціативи в Рівненській області було відроджено фізкультурно-спортивне товариство «Спартак», головою якого він був у 2000–2004 роках та до своєї передчасної смерті.

Всеукраїнський турнір відвідала голова обласної Федерації профспілок Микола Шершун, заступник голови ФПО Марія Рожко та голови обласних комітетів, члени президії ФПО. Голова ФПО привітав спортсменів з перемогами й участю в змаганнях і вручив почесну грамоту Федерації профспілок області, а також подарунок – спортивний рюкзак у номінації «За волю до перемоги». Варто зазначити, що Федерація профспілок області активно бере участь у відродженні й організаційному становленні спорттовариства «Спартак», організаційно та методично підтримує ФСТ у його роботі.

